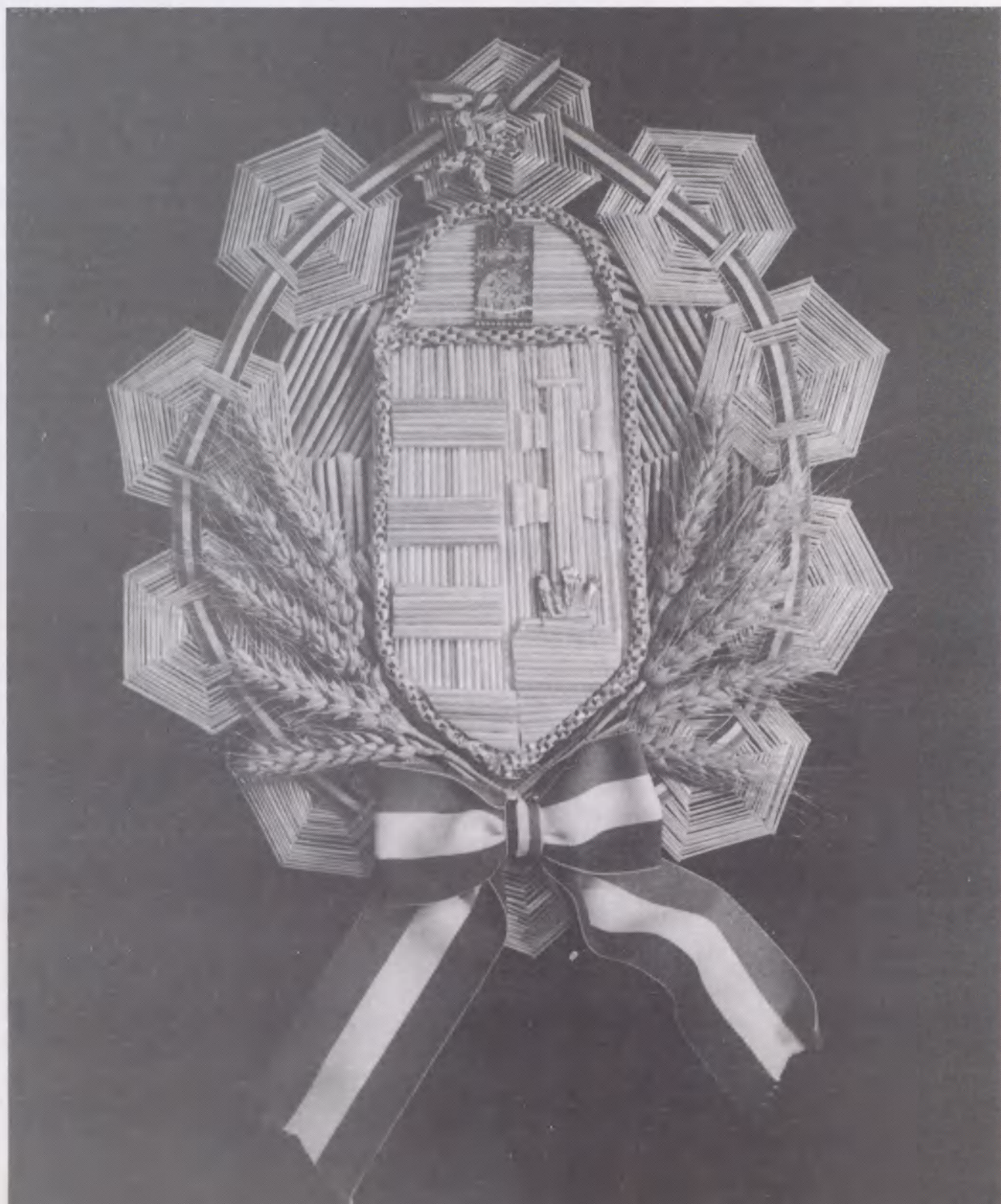

SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

MHB 1644

VII. évfolyam

1994. március

Tartalomjegyzék

Köszöntő	3
Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	3
Melléklet	6
Dr. Szőke László: Látogatás Szlovákiában	8
Tájékoztató az EBU közgyűléséről (II. rész)	9
Lak István: Kanizsától Kőbányáig	12
<i>Megyei hír</i>	
Pásztor Jolán: A Hajdú-Bihar megyei klub életéről	15
Tudományos ülés az MVGYOSZ fennállásának 75. évfordulója alkalmából – 1993. október (II. rész)	16
<i>Vak szerzők műve</i>	
Dénes Géza humorából	19
Sajtófigyelő	20
<i>Évfordulók nyomában</i>	
Lak István: 100 éve halt meg Kossuth Lajos	22
Bartha Zsuzsanna: Debrecenben jártunk	24
Bartha Zsuzsanna: Egy évforduló margójára	25
Ecsedi Csaba: A beszélő Hal	26
Melegi Karola: Bűnügyi mazsolák	32
Közlemény	33
Monostori Eszter: Városkalauz	34
<i>Törődjünk többet egészségünkkel!</i>	
Kiss János: Szemed világa	35
Közlemény	36
Hirdetések	37

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Kiadóhivatal: MVGYOSZ 1146 Budapest, Hermina út 47. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Készült a Signatura Ipari Termelő és Szolgáltató Kft. nyomdájában 1300 példányban. Felelős vezető: Rózsavölgyi László. ISSN: 0209-6765.

Tisztelettel és szeretettel köszöntjük valamennyi hölgy olvasónkat.

a szerkesztőség

Részlet Dani Ferenc verséből

*Tömjénszagú templomok csendjét,
Májusi éjszakák szerelmes zenéjét,
(A kevés Reményt is, mi szívemen
van még),
Imát, Vágyat, Álmodást mindent odaad-
nék,
Ha egyszer egy percig boldog lehet-
nék,*

*Ha egyetlen-egyszer szívért szívet
vehetnék.
Aztán nem bánám, ha hófehér
Kezetekkel könnyedén félre is dob-
tok,
Mint azt a földön heverő
Illatos virágot,
Melynek szirmain kacagva, táncoló
lábakkal jártok!
Az egész világot odaadnám ma!
– Asszonyok, lányok, ki akarja?*

Bartha Zsuzsanna

Elnökségi tudósítás

Az MGVYOSZ Országos Elnöksége 1994. január 26-án tartotta ez évi első tanácskozását.

Dr. Szigeti György elnök az ülés elején bejelentette, hogy Szabó József egészségi állapotára hivatkozva lemondott tagságáról, de országos küldött tisztségét továbbra is betölti. Levele felolvasásra került az elnökség tagjai előtt.

Helyére a legtöbb szavazatot kapott póttag, dr. Krabót György, a rehabilitációs osztály munkatársa került.

A tanácskozás napirendi pontjait jóváhagyta az elnökség, s először az idei évi munkatervet vitatták meg.

A naptári időpontokat és az egyes ülések napirendjeit egyeztették és kiegészítették, majd jóváhagyták az idei évre a végleges munkatervet (az 1. sz. mellékletben megtalálják).

Második napirendként a más társadalmi szervezetekkel és intézményekkel kialakított kapcsolatokat értékelte a testület. A téma előadói az elnök és a főtitkár voltak.

Az elnök úr elmondta, hogy a fogyatékosokat érintő törvény-tervezet vitája során kb. 47 szervezettel találkozott. Számos, a fogyatékos vagy a be-

4

teg embereket képviselő érdekvédelmi szervezetektől kap levelet, mint parlamenti képviselő.

A főtitkár vette át a szót, s először az MGVYOSZ „szűkebb rokoni kapcsolatairól” beszélt. Megemlítette a Vakok Általános Iskoláját, a budapesti és a debreceni gyengénlátók általános iskoláit. Ezekkel az intézményekkel évek óta igen szoros és jó a szövetség kapcsolata. A jövőre megrendezésre kerülő „Látássérülteket oktatók nemzetközi konferenciája” Előkészítő Bizottságába felkérte szövetségünket a Vakok Általános Iskolája. Ugyanitt tagja a Hilton/Perkins Bizottságnak is, valamint a gyengénlátók iskolája esetében a Kovács Csongor Alapítvány kuratóriumi tagja szövetségünk.

Kiemelte a főtitkár, hogy a két budapesti intézménnyel valóban napi a kapcsolat. Valamennyi rendezvényük alkalmával meghívják a szövetséget. Mindkét budapesti iskola ezenkívül tagjaink rendelkezésére áll bármikor a szállás szempontjából. A Hajdú-Bihar megyei szervezetet külön kiemelte azért a jó kapcsolatért, amit a debreceni gyengénlátók általános iskolájával kialakítottak.

A Vakok Állami Intézetével a szövetség megpróbál maximálisan együtt-

működni, s elmondható, hogy az utóbbi hónapokban sokat javult a viszony, s kezd kialakulni egyfajta gyakorlati együttműködés.

Szövetségünk tagja a Magyar Gyógyepedagógusok Egyesületének (MAGYE), s igen jó a két szervezet közötti kapcsolat.

A külföldről hozzánk látogató szervezetek képviselői mindig nagyon szimpatikusnak találják a hazai vakügyi intézmények szoros együttműködését.

Az egyéb, „tágabb rokonsággal” kapcsolatban pedig elhangzott, hogy igyekszünk szolidaritást vállalni a különféle egészségkárosodott és fogyatékos embereket tömörítő érdekvédelmi egyesületekkel és szervezetekkel, de csak úgy, hogy közben függetlenségünket megőrizzük.

Az elnökség a napirendben elhangzottakat tudomásul vette.

Harmadik napirendként tájékoztató hangzott el az Ellenőrző Bizottság 1993. évi munkájáról. Ennek a napirendnek az előadója Péczka János, a bizottság elnöke volt. Mint köztudott az Ellenőrző Bizottság az Országos Küldöttközgyűlés bizottsága, s így csak nekik tartozik beszámolási kötelezettséggel. Az elnökség tagjait Péczka János a következőkről tájékoztatta:

A bizottság feltétlenül szeretné, ha az Országos Küldöttközgyűlés 7, avagy 9 tagúra bővítené őket, mivel a rájuk váró feladatok elvégzéséhez a jelenlegi öttagú testület kevésnek bizonyult. Az Ellenőrző Bizottság a korábban megkezdett, a segédeszközök beszerzésével és az árueledás körülményeivel kapcsolatos vizsgálatot fejezte be az idén.

Ezenkívül a Tolna megyei szervezet gazdálkodásába és tevékenységébe nyert bepillantást a tavalyi évben az Ellenőrző Bizottság.

A vizsgálatok részletes eredményeit és az azokból levont következtetések alapján tett javaslatokat a márciusi Országos Küldöttközgyűlés előtt ismerteti részletesen az Ellenőrző Bizottság.

A tájékoztatót az elnökség tudomásul vette.

Negyedik napirendként az Országos Küldöttközgyűlésre készítendő beszámoló irányelveit tárgyalta az elnökség.

Az idén március 19-én tartják a küldöttközgyűlést. A beszámoló készítésekor a korábbi évek tapasztalatait veszik figyelembe. Ez alkalommal mindegyik elnökségi tag kifejtette véleményét a készülő beszámolóra vonatkozóan. A februári elnökségi ülésre elkészül egy pizkozat, amelyet részletesen megvitatnak.

A végleges beszámolót mindegyik országos küldött két héttel a küldöttközgyűlés előtt írásban megkapja.

Ötödik napirendként a negyedéves határozatokat tekintette át az elnökség.

Utolsó napirendként az 1994. évi költségvetést tárgyalta meg az elnökség. A napirend előadója Bódis Károlyné, a pénzügyi osztály vezetője volt. *(A 2. sz. mellékletben részletesen olvashatják).*

A tájékoztatóban elhangzott, hogy az idén a felújítási munkák csökkennek, ugyanakkor a bérköltségek növekedését tervezik. (Az idei évi béremelések átlaga 25 %).

Az elnökség a Bódis Károlyné által előterjesztett, részletezett költségvetést egyhangúan elfogadta.

Következtek a bejelentések:

- A Homérosz Kórus a Németországban közadományként kapott összeget befizette az MGYOSZ adományszámláján elkülönítetten kezelt saját számlájára
- Január 21-én az „Oktatás válsághelyzete” címmel a Fővárosi Önkormányzat szervezésében tanácskozást tartottak, ahol szövetségünk is képviseltette magát;
- A Művelődési Minisztériumtól adományként 500 ezer forintot kapott szövetségünk
- Ugyancsak adományként 600 ezer forint érkezett adományszámlánkra a MISTRÁL Kft.-től;
- Az életükkel és munkájukkal példát mutató fogyatékos emberek között kerül kiosztásra a Viktória-díj az Egyesült Államokban. Az idén először tíz külföldi országból kértek jelölteket a díjra. Szövetségünk a következő három személyt javasolta: Dr. Hohl József, dr. Szigeti György, Vaspöri Teréz
- Dr. Szigeti György és Cserna Sándor tárgyalást folytattak a PM és a KSH szakembereivel arról, hogy a szövetség tagjai által használt, beszédszintetizátorral kiegészített számítógépek kedvezőbb, 10%-os ÁFA elszámolás alá sorolhatóak legyenek. A megbeszélés egyértelművé tette, hogy a normál kereskedelmi forgalomban nincs törvényes mód sem a statisztikai, sem az ÁFA átsorolásra.

A tanácskozás az elnök zárszavával fejeződött be. ● ● ●

Melléklet

Az Országos Elnökség 1994. évi munkaterve

Február 23.

1. Küldöttközgyűlési beszámoló megvitatása. Felelős: dr. Szigeti György, Erhartné dr. Molnár Katalin.
2. 1993. évi költségvetési beszámoló. Ea.: Bódis Károlyné.
3. 1994. évi üdültetés előkészítése. Előadó: dr. Szőke László
4. Az Alapszabály módosítás tervezetének tárgyalása. Ea.: Hacsek József titkár

Március 30.

1. A küldöttközgyűlés értékelése, javaslatok megvitatása. Ea.: Erhartné dr. Molnár Katalin.
2. Tájékoztató a számítógép használatával összefüggő fejlesztésekről, elképzelésekről. Előadó: dr. Hohl József.

Április 27.

1. Az I. negyedévi határozatok megtárgyalása. Előadó: dr. Szigeti György, Lak István.
2. Balatonboglári titkári-adminisztrátori értekezlet előkészítése. Felelős: Erhartné dr. Molnár Katalin, Cserna Sándor.
3. Tájékoztató a megyei klubok és körzeti csoportok tevékenységéről két megye tükrében. Felelős: Erhartné dr. Molnár Katalin.

Május 25.

1. A balatonboglári titkári-adminisztrátori értekezlet értékelése. Felelős: Erhartné dr. Molnár Katalin, Cserna Sándor.
2. Rehabilitációs bizottság jelentése a területi rehabilitációs munka áttekintéséről. Ea.: dr. Szél Lajos.

Június 29.

1. A Braille Érdemérem Bizottság javaslatainak megtárgyalása. Ea.: dr. Szőke László.

2. Az 1994. évi közgyűlések, küldöttközgyűlések előkészítése. Felelős: Erhartné dr. Molnár Katalin.
3. Beszámoló a Heves és Zala megyei szervezetek munkájáról. Előadók: megyei titkárok.

Augusztus 31.

1. Tájékoztató az I. félévi pénzügyi gazdálkodásról. Előadó: Bódis Károlyné.
2. A Fehér Bot Napi ünnepség előkészítése. Fel.: Erhartné dr. Molnár Katalin.
3. A II. negyedévi határozatok megtárgyalása. Felelős: dr. Szigeti György, Lak István.

Szeptember 28.

1. A Bács-Kiskun megyei szervezet beszámolója. Előadó: a megyei titkár.
2. Tájékoztató a látássérültek speciális szakiskolájának helyzetéről. Előadó: Kuminika Györgyné.

Október 26.

1. Beszámoló az 1994. évi üdültetésről. Előadó: dr. Szőke László.
2. Tájékoztató az 1995. évre szóló költségvetési tervezetről. Előadó: Bódis Károlyné.
3. Anyagi forrásaink számbevétele.
4. A III. negyedévi határozatok megtárgyalása. Felelős: dr. Szigeti György, Lak István.

November 30.

1. Az 1994. évi megyei közgyűlések, küldöttközgyűlések értékelése. Felelős: dr. Szigeti György, Erhartné dr. Molnár Katalin.
2. Vakok rehabilitációjában felhasználható jogszabályok és az intézmények rendszere. Felelős: dr. Szél Lajos.

December 14.

1. Tájékoztató a nyomda helyzetéről és

tevékenységéről. Előadó: Gubuznai Imre.
1995. január 25.

1. Az 1995. évi elnökségi munkaterv meg-
tárgyalása.
2. Tájékoztató az Ellenőrző Bizottság
1994. évi munkájáról.
3. Más társadalmi szervezetekkel és társ-
intézményekkel kialakított kapcsola-
tok értékelése.
4. A küldöttközgyűlés irányelveinek el-
őkészítése.
5. A IV. negyedévi határozatok megtár-
gyalása.

*

A MGVYOSZ 1994. évi bevételi terve

Bevételi forrás megnevezése	ezer Ft
Tagdíj bevétel	2000
Üdülési bevétel	1500
Folyóirat bevétel	300
Hangosújság bevétel	120
Hirdetési bevétel	36
Áruvizsonteladási bevétel	3000
Hangoskönyv ért. bevétel	500
Bérleti díj bevétel	100
Kutyaiskola bevétel	1500
Számítástechn. tanf. bevétele	40
Kutyabizt. befoly. bevétel	34
Regeneráló centrum bevétel	20
Értékesített tárgyi eszk. bevétel	30
Göngyöleg jóváírás bevétele	150
Telefondíj bevétele	10
Egyéb bevétel	100
Állami támogatás bevétele	67000
Egyéb támogatás bevétele	500
Közérdekű köt. váll. szlá- ról.végl.tám.	1000
Kamatbevétel pénzüintézettől	1000
Káreseményekkel kapcs. bevétel	60
Összesen	79000

A MGVYOSZ 1994. évi kiadásainak költségve- tési terve ezer Ft-ban

7

Költségcsoport megnevezése	ezer Ft
Költségek megoszlási %-a az összköltséghez képest: anyag- költség (pl. energia, nyomdai, stúdió anyagok beszerzése, be- rendezések, eszközök vásárlásá- nak költ.)	13560 17%
Anyagjellegű költség (pl. iroda-, takarító- és tisztítószeres be- szerzése, ingatlanok, gépek kar- bantartási költsége, postaköltsé- gek, utazási költségtérítések)	10290 13%
Béreköltség	24400 29%
Személyi jellegű kifizetések (pl. továbbtanuló gyermekek segé- lyezése, étkezési hozzáj., tiszte- letdíjak, könyvmásolói és felol- vasói díjak)	4630 6%
Nem anyagjellegű kiadások (pl. ingatlanok bérleti díja, síkírású „Vakok Világa” újság nyomta- tási költsége, üdülő élelmezési költsége)	9710 12%
TB befizetési kötelezettség	10190 11%
Munkáltatói járulékok	1170 1%
Vissza nem igényelhető ÁFA	3200 4%
Bankköltség	250
Biztosítási díjak	600 1%
Felújítás jellegű munk. költs.	1000 %
Összesen	79000 100%

Dr. Szőke László

Látogatás Szlovákiában

1993. november 3-5-e között négytagú delegáció látogatott Szlovákiába az ottani vakok szövetségének meghívására. Delegációnk tagjai voltak: Borbély Lajos és dr. Szőke László, szövetségünk alelnökei, Gremann József az Országos Elnökség tagja, valamint Kardos János gépkocsivezető.

November 3-án délelőtt tíz órakor érkezünk Pozsonyba, ahol a Szlovák Vakok Szövetsége székházában Branislav Mamojka elnök úr fogadott bennünket. Rövid üdvözlés és bemutatkozás után, a szlovák szövetség vezető munkatársaival beszélgethettünk. Ennek során a szövetség szinte valamennyi tevékenységi köre megemlítésre került. Kicseréltük tapasztalatainkat az érdekvédelem, a rehabilitáció, a segédeszközellátás, az üdültetés legalapvetőbb kérdéseiről.

Ezt követően a szövetség segédeszköz kínálatába tekinthettünk be. Felkeltette érdeklődésünket egy teljesen szlovák gyártmányú pontírógép, melynek beszerzési ára körülbelül a fele lenne a nálunk jelenleg forgalomban lévőhöz (PICHT-írógép, 25 ezer forint) képest. A minőség talán megfelelő lesz a mi elvárásainknak is. A bizonytalanság oka e tekintetben az, hogy látogatásunk idején az írógép még nem készült el teljes egészében. Vendéglátóinktól azonban ígéretet kaptunk arra, hogy mihelyt elkészül, értesítenek bennünket, vagy pedig küldenek egy mintapéldányt. Ennek alapján eldönthetjük majd, hogy kívánunk-e vásárolni az említett segédeszközből.

Ebéd után a Comenius Egyetem Látássérült Hallgatókat Támogató Központját tekintettük meg. Ebben az intézményben a Tempus-program támogatásával nyílik lehetőség a felsőfokú tanulmányokat folytató látássérült hallgatók megsegítésére, pl. a tananyagok pontírásban történő rendelkezésre bocsátásával. Ennek a támogatási formának a hazai kiaknázását feltétlenül indokoltnak tartjuk.

Este balettelőadáson vettünk részt, majd másnap a Pozsonytól 220 km-re lévő, lucivnai üdülő megtekintése következett. Az üdülő rendkívül szép környezetben, a hegyek között található. Az épület korszerű, jól felszerelt, ahol az üdültetésen túl, komplex rehabilitációs tevékenység is folyik. Emellett az érdeklődők részére például sítanfolyamokat is szerveznek. Az üdültetés egész éven át tart. Egy, illetve kéthetes turnusokra, de akár néhány napra is lehet jelentkezni egyénileg vagy csoportosan is. Az üdülés költsége – számításaink szerint – megegyezik a balatonboglári üdülés teljes (tehát a szövetség támogatását is magába foglaló) összegével.

Vendéglátóink úgy tájékoztattak bennünket, hogy örömmel fogadnák magyar csoportok, vagy személyek jelentkezését, akár csereüdültetés jelleggel, akár egyéni üdülés formájában. Igénylés esetén az üdülés tartására magyar rehabilitációs szakembert is biztosítani tudnak.

Az üdülőben alkalmunk volt találkozni a kassai körzet vezetőivel, valamint a lőcsei könyvtár képviselőivel. Beszélgetésünk során vendéglátóink

részéről felmerült az igény magyar hangoskönyvek iránt.

Mindkét delegáció tagjai rendkívül fontosnak ítélték a kapcsolatok bővítését országos és területi szinten egyaránt. E találkozás, valamint az azt követő vacsora után, még aznap visszaindultunk Pozsonyba.

November 5-én délelőtt Branislav Mamojka elnök úr társaságában értékeltük látogatásunk tapasztalatait, a

további együttműködés lehetőségeit, majd a búcsú és a hazautazás következett.

Látogatásunk – úgy gondolom – méltóképpen járult hozzá a két szövetség kapcsolatainak továbbfejlesztéséhez, mely mind a magyarországi, mind pedig a szlovákiai látássérültek javát szolgálja. ● ● ●

Tájékoztató az EBU közgyűléséről (II. rész)

A látáskárosodottak munkábaállási problémái és lehetőségei a szabadpiaci gazdaságban: munkát a többségnek, társadalmi biztonságot mindenkinek

A minszki konferencián 24 ország vett részt. Az alábbiakban közöljük a konferencia kivonatos határozati javaslatait.

- 1. A konferencia hangsúlyozza azt a tényt, hogy a társadalomban mindig lesznek fogyatékos, hátrányos helyzetű egyének. Ez természetes és a társadalomnak, politikája kialakításakor figyelembe kell ezt vennie. A társadalom viseli a felelőséget azért, hogy úgy alakítsa a szabad munkaerő piacot, hogy az a fogyatékos emberek számára is hozzáférhető legyen. A látássérültek számára pedig fontos, hogy megszerezzék a szükséges készségeket, amelyek segítik őket az információ, a kommunikáció és mobilitás területén meglévő problémáik megoldásában.
- 2. A látássérültek alapvetően ugyanolyan képességekkel rendelkeznek, mint a társadalom többi tagja. Nem

lehet őket kizárni a társadalmi, gazdasági és politikai életben való részvételből. A munkaalkalmak biztosítása látássérültek számára alapvető szerepet játszott azoknak a korlátoknak az elmozdításában, illetve leomlásában, amelyek a hátrányos helyzetet okozták, így a látássérültek is képessé váltak a látókkal egyenlő jogok és kötelességek gyakorlására.

- 3. Világosan kell látnunk, hogy a rehabilitáció és a képzés az az alapfeltétel, mely megteremti a látássérülteknek a munkavégzés lehetőségét. Ennek egyre nagyobb a jelentősége, mert a jövőben egyre nagyobb igény lesz a szakképzett munkaerőre.
- 4. A társadalomnak ki kell fejlesztenie egy rendszert, amely technikai segédeszközökkel támogatja a látássérülteket. A társadalom gazdasági érdeke, hogy a látássérültek dolgozzanak és adót fizessenek, ne pedig egyszerűen juttatásokból éljenek. A technikai segédeszközök tehát produktív befektetést jelentenek.
- 5. Az EBU-nak és tagországainak olyan törvények bevezetését kell el-

10

érniük, melyek megtiltják a munkaadóknak, hogy hátrányosan megkülönböztessék a fogyatékosokat.

- 6. A látássérültektől Európában ugyanolyan színvonalú képzettséget, végzettséget és munkát kell elvárni, mint látó társaiktól.
- 7. A látássérültek számára speciális iparágakat kell fenntartani, folyamatos anyagi, technikai és törvényi támogatással az állam részéről, hogy a szabad piaci viszonyok között fenntartható legyen a versenyképesség. Az erre vonatkozó elképzeléseket a jövőben az EBU Rehabilitációs Bizottságának kellene kidolgoznia.
- 8. Külön figyelmet kell fordítani olyan munkahelyek létesítésére, ahol többszörösen fogyatékos látássérültek dolgozhatnak.
- 9. Célszerű volna egy nemzetközi konferencia megszervezése, amely a vak és gyengénlátó nők szakképzésével és foglalkoztatásával kapcsolatos kérdéseket vitatná meg.
- 10. A kormányok figyelmét fel kell hívni, hogy konzultáljanak az EBU helyi szervezeteivel, mielőtt a vakok és gyengénlátók rehabilitációját, oktatását vagy munkábaállítását érintő intézkedéseket hoznak.
- 11. A volt szocialista országokban működő szervezeteknek fel kell készülniük arra, hogy kampányt folytassanak és ha kell, harcoljanak a látássérültek alkalmazási érdekeinek védelméért és továbbfejlesztéséért a szabadpiac viszonyai között is.
- 12. Felkérjük az EBU tagországait, hozzanak létre és működtessenek olyan teameket, amelyek lehetővé

teszik az információ és szaktudás áramlását az EBU tagok között a vakok és gyengénlátók rehabilitációját, szakképzését és foglalkoztatását illetően. A rendszert úgy kell megalkotni, hogy a kelet-európai országok maximális segítséget kapjanak a nyugat-európai tagországoaktól.

Az emberi jogokkal foglalkozó EBU bizottság beszámolója

Ez EBU emberi jogokkal foglalkozó bizottsága 1991 óta három összejevetelt tartott.

Az első találkozón korrekt és átfogó definícióját adták a vakok speciális emberi jogainak. A jelenlevő küldöttek egyhangúlag elfogadták az emberi jogokról megfogalmazott világos és egyértelmű definíciót, melynek szövege a következő:

1. Az emberi jogok fogalma egy sor kötelezettséget takar, amely egy régióra, államra vagy nemzetek feletti közösségre hárul arra vonatkozóan, hogy az esélyegyenlőség eszméjét minden ember számára az élet minden területén ténylegessé és megvalósíthatóvá tegye, és hogy hozzájáruljon az egyének kibontakozásához a szükséges szolidaritás, az igazságos, szabad és békés egymás mellett élés megvalósítása céljából.

2. Fogyatékos emberek vonatkozásában az emberi jogoknak pozitív diszkrimináció formáját kell ölteniük, hogy ezek az emberek kárpótlást nyerjenek korlátozottságukért az élet minden területén, hogy személyiségüket teljesen kifejleszthessék és integrálódhassanak a társadalomba megfelelő elfoglaltságokon keresztül, s ezáltal

a társadalom hasznos tagjainak érezhessék magukat.

• 3. Vakok vonatkozásában az emberi jogoknak ezen embercsoport hátrányainak csökkentésére kell koncentrálniuk korra való tekintet nélkül a következő fő területeken:

a. Oktatás: minden vak gyermek számára lehetővé kell tenni az iskolába járást látó társaikkal együtt, családjukkal lakva, amennyiben ez lehetséges. Akik nem tudnak így iskolába járni, azok részesülhessenek speciális oktatásban.

b. Szakképzés: minden egyes esetben lehetővé kell tenni, hogy a vak személyek szakmát tanulhassanak, hogy az adottságuknak megfelelő munkahelyet szerezhessenek, hogy fedezhessék maguk és családjuk anyagi szükségleteit és lehetővé váljon saját személyes kibontakozásuk. Azok számára, akik a munkaerőpiacon nem boldogulnak, anyagi forrásokat és munkát garantáló létesítményeket kell biztosítani.

c. Képzés/rehabilitáció: minden szükséges felszerelést és professzionális szolgáltatást hozzáférhetővé kell tenni a vakok számára, hogy kitapasztalhassák, hogyan tudnak legjobban, önállóan lépést tartani a mindennapi élet kihívásaival.

d. Kultúra és szabadidő: biztosítani kell a megfelelő segédeszközökkel való ellátást és emberi támogatást, hogy a vakok szabadon hozzáférhessenek a tudomány, művészet és általában a kultúra bármely területéhez. Hasonlóképpen a kulturális, művészeti és szabadidős központokban is szabad bejutást kell biztosítani.

e. Egészségvédelem: a minden állampolgárnak járó általános ellátáson kívül biztosítani kell számukra a vak-

ság miatt szükséges speciális kezelést, minden lehetséges gyógymódot a kutatók és a megelőzés hathatós támogatásával, kampányok szervezésével és mindenekelőtt genetikai tanácsadással.

f. Társadalmi tudatosság: a társadalom egészéhez szóló kampányokat kell folytatni annak érzékeltetésére, hogy a vakok sokféle tehetséggel rendelkeznek és szükség van minden állampolgár szolidaritására.

g. Olyan bevételt kell biztosítani a vakok és gyengéniátók számára, amely a társadalom többi tagjával azonos életszínvonalat tesz lehetővé.

• 4. A hatóságoknak a vakok egyesületeivel karöltve törvények beiktatásával kell az alapjogot biztosítaniuk:

a. Biztosítani kell a megfelelő anyagfedezetet a törvények meghozatalához és betartásához.

b. Biztosítani kell a vakok egyesületeinek részvételét a törvények meghozatalánál és betartásánál.

c. Speciális módszereket kell működtetni a törvények végrehajtásának ellenőrzésére.

d. Szabad hozzáférést kell biztosítani az információkhoz a többi állampolgár számára is biztosított feltételekkel.

A bizottság fontos feladatának tartja a vakság jogi meghatározását. Célszerű volna, hogy az egyes országok között dokumentált információkat cseréljenek e témában, amit benyújt az EBU végrehajtó bizottságának, hogy az jelölje ki a követendő utat.

A bizottság sokkal inkább vitafórumként, mint határozati és végrehajtó képességgel rendelkező testületként működött. ● ● ●

Kanizsától Kőbányáig

A cím alapján a kedves olvasó egy utazásra gondolhat. Ebben az esetben nem is téved, csak hogy itt egy könyv utazásáról lesz szó. Az út azonban nem térbeni, hanem időbeni távolságot jelent a két helység között. Az Óda a fényhez című, vak és gyengénlátó szerzők műveiből készült antológia útja túl mutat az említett települések közötti távolságon, hiszen a kötet eljutott az ország északi és keleti tájaira is. E könyvből az 1992. őszi budapesti átadó ünnepség óta számos helyen hangzottak el versek és novellák. Ezekről a rendezvényekről lapunk 1993. évi számaiban is jelentek meg cikkek e sorok írójától: Könyvbemutató Szolnokon; Ismerj meg bennünket Szerencsen is. A tudósításokban szereplő városokon kívül, az 1993. évben több más helyen is bemutatták a kötetet.

A rendezvényeken szereplő tagtársaink a legtöbb helyen látó vers- és prózamonddókkal együtt mutatták be tudásukat. Palásti Tibor szolnoki sorstársunk szinte mindenhová eljutott a „Fáni csikó hátán”, illetve vakvezető kutyája vagy társai segítségével. Gábossy József: Fáni című szépséges novelláját, kiváló tolmácsolásában hallhatták a megjelentek, akik a kitűnő produkciót tapsviharral jutalmazták. E novellán kívül néhány helyszínen verset is mondott. Egyben ő volt a legtöbb helyen a zenei közreműködő is. Harmonikáján népszerű dallamokat játszott a prózai részek közötti szünetekben. Rajta kívül legtöbbet szerepeltek még: a szolnoki Ger-

man Sándorné és dr. Baranyiné Miks Mária (aki, mint a kötet szerzőinek egyike, versmondóként is bemutatkozott), illetve Rózsa Dezső debreceni tagtársunk. Mindhárman kiváló versmondóként mutatkoztak be.

Az alábbiakban a különböző helyszínek rendezvényeinek főbb mozzanatait, gondolatait említjük meg, az Óda a fényhez című könyv bemutatói kapcsán. Zala megyei szervezetünk 1993. március 25-én, Nagykanizsán az egyesület helyiségében tartotta meg a kötet bemutatóját. A rendezvényen a helyi Batthyány Lajos Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola versmondói és énekkara működött közre. Műsorukban többek között elhangzott: Dani Ferenc: De Profundis, Juhász Imre: Óda a fényhez, Rácz Lilla: A palást című verse. A diákok kiváló szavalatait és ének-számaikat a szépszájú hallgatóság nagy tapssal értékelte.

Karcagon szeptember 30-án a Szolnok megyei szervezetünk karcagi klubjának rendezésében az ERME házban (fogytékosok egyesületeinek székháza) mutatták be az antológiát. A rendezvényt, egyesületük napja alkalmából, néhány hallássérült szerző verse vezette be. Ezután Harsányi Istvánné tagtársunk, a klub vezetője a megjelentek között üdvözölte Körmendi Lajost a kötet szerkesztőjét, dr. Baranyiné Miks Mária, Csikós Zsuzsát a könyv alkotói között szereplő két szerzőt, valamint e kiadvány életrajzi jegyzeteit összeállító Lak Istvánt.

A műsorban a látó és látássérült szereplők, többek között: dr. Baranyiné Miks Mária, Barth Ferenc, Béneyi József, Csikós Zsuzsa, Csokonai Vitéz Gizella, Harsányi Istvánné (a klub vezetője, ő nem szerepel a kötetben), Ihász Kovács Éva, Juhász Imre, Kerekes Géza, Rácz Lilla, Rácz J. Zoltán és Varga Katalin verseiből adtak elő. A rendezvény baráti beszélgetéssel folytatódott. A műsor végén Hámos Tünde a debreceni TV munkatársa riportot készített Csikós Zsuzsával, Lak Istvánnal és Palásti Tiborral. Összeállítását október 6-án, a televízió Sorstársak című műsorának nézői is láthatták.

Október 15-én szövetségünk Heves megyei szervezetének helyiségében az egri Esterházy Károly Tanárképző Főiskola 4. számú Gyakorló Általános Iskola színjátzó csoportjának VI. osztályos diákjai, Hunyadi Zsuzsa tanárnő felkészítésével, bemutatták az Óda a fényhez című kötetet. Műsorukban elhangzott többek között: Gyengéné Fogarassy Margit: Vakság felé, Krüzselyi Erzsébet: Szürke szemüveggel, Dénes Géza: Fekete szemüveg – fehér bot, Juhász Imre: Óda a fényhez és Szép Zoltán: A vakvezetőhöz című alkotása. Az említett iskola diákjai már több alkalommal is nagy sikerrel szerepeltek megyei szervezetünknel.

Szövetségünk Veszprém megyei szervezetének Várpalotai Körzeti csoportja október 30-án Várpalotán rendezvénye keretében zenés, irodalmi délutánt szervezett a Művelődési Központban. A műsorban fellépett a Pasztorek Mihály Színjátszócsoporthoz és a Landini együttes. Többek között elhangzott: dr. Baranyiné Miks Mária: Nincs időnk, Barth Ferenc: A házasság, Csikós Zsuzsa: Üdvözet Ikából, Greizinger István: Leány, Rácz J. Zoltán: Gondol-

játok meg, és Schiff Ervin: Taskenti dinnye, valamint a következő versek, melyek nem az antológiából valók: Babics Zsuzsa: Találd ki mi az, Dani Ferenc: Hajnali séta, Kovács Pál: Honvág, Évszakok, Liptai Ferenc: Régi kis emlék. A versmondók kitűnő produkcióit jól kiegészítették a Landini együttes dalai és táncmuzsikája. A szép számban megjelent látó és látássérült hallgatóság egy színvonalas zenés, irodalmi délután részese lehetett.

November 5-én Nyírbátorban a helyi művelődési intézmények rendezésében a Polgármesteri Hivatal Házasságkötő termében volt az antológia bemutatója. A műsorban elhangzott verseket, novellákat kompozíció szerűen szólaltatták meg a szereplő sorstársak. Hozzájuk, a már említettek kivül, csatlakozott még Erhartné dr. Molnár Katalin Budapestről és Geriné Jóna Ilona Debrecenből. Valamennyien kiválóan közreműködtek. Műsorukban elhangzottak: dr. Baranyiné Miks Mária, Béneyi József, Csikós Zsuzsa, Csokonai Vitéz Gizella, Gábor József, Gábossy József, Juhász Imre, Ihász Kovács Éva, Kerekes Géza, Kovács Vendel, Krüzselyi Erzsébet, Rácz Lilla, Szonda Klára, Szép Zoltán, Szántó György és Varga Katalin írásai. Az előadás után hosszasan elbeszélgettünk az érdeklődő hallgatósággal.

Nyíregyházán november 6-án megyei szervezetünk küldöttközgyűlése bevezetőjeként hangzott el az antológia bemutatása. Az egyesület irodalmi körének vezetője Tóth László tanár méltatta a kötetet. Ezután a versmondók: Nagy György, Proksa Jánosné és Proksa János, valamint Velicskó István, Csokonai Vitéz Gizella és Juhász Imre alkotásai közül szólaltattak meg

néhányat. Végül pedig Proksa János: Hacsek és Sajó című jelenetét Tóth László és a szerző adták elő. A mintegy félórás felépítésben egy sikeres, szép műsort hallhatunk.

November 12-én Jászboldogházán a művelődési házban, az intézmény és könyvtár szervezésében a Nyugdijas klub tagjai részére tartották meg az Óda a fényhez című kötet bemutatóját. A bevezetőben már említett, legtöbbet szereplő tagtársaink szólaltattak meg néhány alkotást a gyűjteményből. A hallgatóság nagy tetzésnyilvánítással fogadta a szereplők nívós műsorát.

Ózdon november 26-án a Művelődési Központ Olvasó Egyesülete rendezésében került sor a kötet bemutatására. Az irodalmi délutánon főként könyvtárosok, tanárok, népművelők voltak jelen. Szereplő társaink kitűnő vers- és prózamondását nagy tapssal jutalmazták. Műsor után tagtársaink és a jelenlevők között kötetlen beszélgetés következett.

Antológiánk utolsó bemutatója az 1993. évben, december 16-án volt Budapesten, a X. kerületben, a Szent László Gimnáziumban. Az iskola irodalomkedvelő tanárai és diákjai szervezték meg a délutánt. Az intézmény dísztermében több mint 100 felnőtt és diák várta az érkező tíz-egynéhány szereplőt. Közöttük két tagtársunk, Licskai István Budapestről és Palásti Tibor Szolnokról is fellépett. A rendezvényen jelen volt az iskola igazgatója, Sárkány Péter és több munkatársa. Tagtársainkat Csikós Zsuzsa az antológiában szereplő szerzők egyike, és Lak István tanár képviselte. Jelen volt még a kötetben szereplő Barth Ferenc özvegye, továbbá Tóth Csilla szö-

vetségünk alkalmazottja.

A megszólaltatott művek közül többek között elhangzott: Barth Ferenc: A házasság, Csikós Zsuzsa: Sütő Andrásnak, Csokonai Vitéz Gizella: A világosság urának, Gábossy József: Fáni, Juhász Imre: Az emlékek tövisei, Plothné Mezei Erzsébet: Lélekharang, Rácz Lilla: Este a tóparton, Rácz J. Zoltán: Adagio, Varga Katalin: Bumeráng és Zólyomi Erzsébet: Tükröm tükröm című alkotása.

Egy jól megszervezett műsorban a diákok nagy átéléssel, ráérzéssel, kitűnően szólaltatták meg a műveket. A verseket, novellákat magas színvonalon előadott énekszámok kötötték össze, melyeket gitáron Bartha Tibor kísért. A dalok között elhangzott egy ősbemutató is. Csokonai Vitéz Gizella: Vágyaim című versét Bartha Tibor zenetanár megzenésítésében hallhattuk. A dalokat, népdalokat, karácsonyi dalokat a Gordos-nővérek (ők szerepeltek a televízió: Ki mit tud? vetélkedőjén 1993-ban) adták elő. Ezeket igen szép előadásban, magas színvonalon szólaltatták meg, az említett tanár kíséretében.

Az előadás megszervezéséhez az iskola vezetősége jelentős anyagi és erkölcsi támogatást adott. A rendezvény sikeréért mindent megtett Székér Lászlóné tanárnő, munkatársaival és a szereplő diákokkal együtt. Ez a felejthetetlenül szép irodalmi délután baráti beszélgetéssel fejeződött be.

Itt említem meg, munkám készítése közben olvastam lapunk előző havi számában, Rátkai Ödön tanár, pártolótagtársunk: Visszhang – messziről című kitűnő írását, amelyben az antológiát méltatja. Hódmezővásárhelyen egyesületünk összejövetelein, 1993-ban előadássorozatban ismerhették meg a kötet novelláit és verseit az ottani tagtársak és kísérőik. Bizonyára a tanár úr

írása, de másoké sem jelenhetett volna meg, ha nem közöltük volna lapunkban Kovács István: Siker volt? című vitaindító, visszatekintő írását, amelyet az antológiával kapcsolatban írt. Az ő írása egyesekben ellenszenvet, másokban pedig megértést váltott ki. A viták ellenére mégiscsak hasznos volt az ő cikke, hiszen hatására több értékelő munka, vélemény jelent meg a kötettel kapcsolatban.

E műsorok, rendezvények is elősegítették a látók és látássérültek egymáshoz való közeledését, a másság elfogadását, hiszen valamennyi előadás után tagtársaink kö-

tetlen társalgásban, oldott légkörben beszélgethettek a hallgatósággal. Az irodalmi rendezvények végén mindenütt meg lehetett vásárolni az Óda a fényhez című antológiát, amely jelenleg is kapható szövetségünk budapesti székházában és a megyei szervezetek irodáiban. (Ára 200 Ft.)

A rendezvények sikeréért fáradozó, tevékenykedő valamennyi személynek, intézménynek és közösségnek ez úton is köszönetet mondunk.

Megyei hír – Pásztor Jolán

A Hajdú-Bihar megyei klub életéről

Klubunk már két éve működik Szalai Béláné vezetésével. Összejöveteleink minden második szombaton, délután kettő és öt óra között vannak. Találkozásainkat rossz idő esetén megyei szervezetünk helyiségében, nyáron pedig a szabadban tartjuk, s ez esetben nagy élményt nyújt tagtársainknak a babgulyás főzése, a slanbuc készítése és a szalonnasütés.

Kirándulásaink során ellátogattunk Szegedre, hogy megismerjük a város nevezetességeit (fogadalmi templom, szabadtéri színpad, stb.). Szeptemberben Nyíregyházára utaztunk. A vasútállomáson Nagy Sándor sorstársunk és Tóth László pártolótag várt bennünket. Elsőként a Sóstónál álltunk meg. Gyönyörű volt a tó környéke, az enyhe szél a friss, őszi reggel illatát hozta felénk. A ragyogó napsugár ott csillogott a tó tükrén. Gyalog indultunk el a faluban található múzeumhoz. Szabó Sarolta idegenvezető segítségünkre volt, ő mutatta be a néprajzi múzeumot. Tapin-

tással érzékelhettük a faragott kapukat, a kerítéseket, a különféle kiállított tárgyakat és eszközöket. Megcsodáltuk a régi házakat, s a környezetüket. Nagyon érdekes volt számunkra a régi iskola a padokkal, berendezési tárgyaival. Hosszan vizsgáltuk a kútgémet és az utca végén levő csőzházat. Marasztaló volt a házak előtt álló kispad, és a látnivaló. Kár, hogy az intézmény már csak a bemutatást szolgálja, hiányzik belőle az élet, nem lakik itt senki.

Délben Nyíregyházán a szövetség megyei szervezetének helyiségében láttak vendégül bennünket. Szabó József bizonyította, hogy nemcsak jó titkár, hanem jó házigazda is. Délután a Jósa András Múzeumba mentünk. Itt is megtapinthatuk a tárgyakat, eszközöket. Örültünk, hogy számunkra is lehetővé tették az ismeretszerzést.

Ezúton is köszönetet mondunk mindenkinek, aki segített bennünket Nyíregyházán.

Tudományos ülés az MGYOSZ fennállásának 75. évfordulója alkalmából – 1993 október

Dr. Orosz Éva (az Egészség-biztosítási Önkormányzat részéről)

Mit vállal fel az Egészségbiztosítási Önkormányzat a megelőzés problémáiból?

Pontosan talán nem tudnám megmondani, hogy mit is vállal fel az Egészségügyi Önkormányzat, hiszen a ténykedésének még nagyon a kezdetén van. Néhány elképzelésünkről, s a következő évre előirányzott, 1994. évi költségvetésről tudnék beszámolni. Úgy gondolom, hogy az még egy hosszabb folyamat, amíg kialakul, hogy a megelőzésben mi az önkormányzatoknak, a minisztériumnak, az egészségbiztosításnak a feladata, s hogy mik az együttműködés új formái – esetleg kormányzati szinten-. Úgy gondolom, hogy most egy olyan átmeneti időszakban vagyunk, amikor mindenkinek át kell gondolnia, mi is lenne az új feladata ahhoz, hogy hatékonyabban tudjunk közösen együtt dolgozni az egészség megőrzése, a betegségek elkerülése érdekében. Először egy konkrét példával kezdeném, annak illusztrálására, hogy az újonnan létrejött önkormányzat nagyon komolyan gondolja, hogy teendője van a betegségek megelőzése terén. Amíg az 1993. évi költségvetésben megelőzési, egészségvédelmi célokra 400 millió forint szerepel (0,3 %), addig az 1994. évi költségvetésben erre a célra 2,4 milliárd forintot irányoztunk elő (1,5 %).

Természetesen más kiadások között is szerepelnek megelőzési célokra összegek. Az említett összeg csak egy elkülönített rész egészségmegőrzési célokra. Úgy gondoljuk, hogy e mellé a jelentősen megnövelt összeghez egy új típusú pályázati rendszert is kidolgozna az önkormányzat egészségpolitikai szakbizottsága. Ösztönzést szeretnénk adni az egészségügyi és a civil szervezeteknek, a betegek szövetségeinek, az egészségvédelemmel foglalkozó civil szerveződéseknek, hogy vegyenek részt ebben a pályázati rendszerben.

Az egészségbiztosításnak minden olyan tevékenységet támogatni kell, ami hosszútávon azt jelentheti, hogy kevesebb lesz a beteg ember, s ebből eredően kevesebb lesz az egészségbiztosításnak az a kiadása, ami elkerülhető lenne. Az ugyan nem lehet cél, hogy minél kevesebbet költünk az egészségügyre, de az igen, hogy az elkerülhető kiadásokat csökkentsük és ésszerűbbé tegyük.

Az egy-két évvel ezelőtti elképzeléssel szemben, miszerint az egészségügyi szolgáltatások finanszírozása a biztosító feladata, az egészségvédelem pedig kifejezetten állami feladat, szemben az önkormányzat a prioritást az egészségmegőrző tevékenységnek biztosítja.

Mégegyszer hangsúlyozom, hogy úgy gondoljuk az egészségbiztosításnak a civil szerveződések-

kel radikálisan másfajta kapcsolatot kell kialakítania, mint ahogy ezt a korábbi társadalombiztosítás tette. Ehhez talán más feltételeket teremt, hogy az önkormányzatban a munkavállalóknak a megválasztott képviselői ülnek, akik másfajta szemmel tudják nézni az egészségügyi tevékenységet. Erre annál is inkább nagy szükség van, mivel nagyon rossz a magyar lakosság egészségi állapota. Ez nem egyszerűen mennyiségi különbséget jelent a fejlett nyugat-európai országokhoz képest, hanem arról, hogy a 60-as évek közepétől egy elkanyarodó irányzat figyelhető meg Magyarországon. Tehát, sokkal közelebb voltunk még a 60-as évek közepéig a nyugat-európai országokhoz, sokkal kisebb volt a ma fennálló különbség. Ezt követően pedig a nyugati országokban javult a lakosság várható élettartama, nálunk pedig csökkenni kezdett. Ez a tény nemcsak ránk, hanem az összes szocialista országra jellemző. Ebben a régióban tehát nemcsak a gazdaság terén kanyarodott el a fejlődés iránya, hanem az emberi élet várható élettartamát tekintve is. Ezt az irányt kellene megállítani és hosszútávon megfordítani, mindezt olyan gazdasági feltételek között, ahol az utóbbi három év alatt mintegy 20%-kal csökkent a nemzeti jövedelem. E téren nagyon lassú javulás várható. Azokat az erőforrásokat, az egészségügyön kívül és belül, amelyek ezen a helyzeten változtatni tudnának, nagyon meg kellene fogni, s az együttműködés erősítésére van szükség. Az új önkormányzat elnöksége feltétlenül erre törekszik.

Dr. Kávássy Attila
(Fővárosi
Önkormányzat
Egészségügyi- és
Sportbizottság)

Szomorú bejelentéssel kell kezdenem: az az érzésem, hogy a Fővárosi Önkormányzat ereje alatt teljesített a magyarországi gyengénlátók felé. Úgy emlékszem, mióta három éve képviselő vagyok, csak egyetlen egyszer fordultak felénk: a Miskolci utcai gyengénlátók iskolájának távcsőszemüveg beszerzéséhez tudtunk csak anyagi segítséget nyújtani. Azelőtt sem, s azt követően sem kerestek meg minket problémáikkal, kéréseikkel. Amennyiben úgy érzik, hogy a lehetőségekhez képest tudjuk a szövetséget, vagy az iskolák működését segíteni, úgy természetesen készséggel megteesszük.

A Fővárosi Önkormányzatnak a vakság és a gyengénlátás megelőzése terén úgy érzem, hogy alapvetően két lehetősége adódik: az egyik, a már többek által említett diabétesz-gondozás lehetősége. Ennek modern módja a lézeres gondozás lenne. Ilyen lézer centrum a fővárosban már több is van. Nagy kérdés, amit a jövőben el kell dönteni, hogy a már meglévő centrumok mellett újabbak létesítése indokolt-e, vagy pedig a jelenlegiek minőségi fejlesztése, bővítése lenne-e indokolt. Véleményem szerint, a további expanziót az indokolná, hogy a lakosság egy jelentős része cukorbeteg, s a betegségből eredő szemfenéki elváltozások az évek múlásával előbb-utóbb mindenkinél nagy valószínűséggel

18

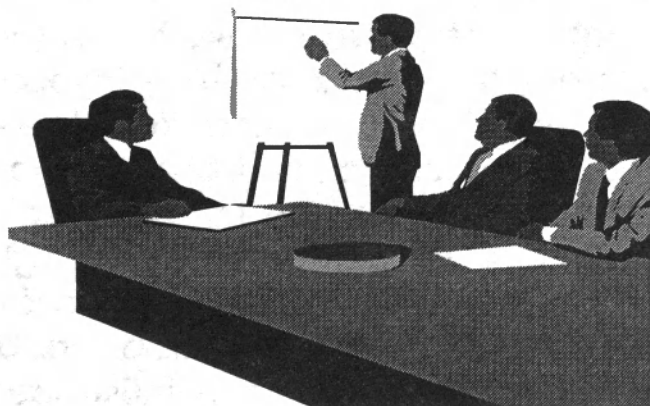
bekövetkeznek. Így, ez azt jelenti, hogy a lakosság nagy százaléka előbb-utóbb ezen lézer centrumok

valamelyikének gondozásába kell hogy kerüljön. Ez a gondozás pedig éveken keresztül kívánatos lenne. Jelenleg nem mindegyik fővárosi intézményben van erre lehetőség, ez az érv a több centrum kiépítése mellett szól.

A másik, az egyszemes gyengénlátás megelőzése. Ez a szó valódi értelmében jelenthetne megelőzést. Itt a funkcionális tompalátás problémájára gondolok. A lakosság 4-6 %-a a világ országaiban mindenütt a kancsalság gyakorisága. A statisztikai adatok szerint a kancsalok fele, vagyis 2-3 %, tompalátó. Ezeknek a fele pedig olyan súlyosan gyengénlátó, hogy látóélességük kb. az egytized körül mozog. Ez azt jelenti, hogy Budapesten körülbelül 20 ezer olyan ember él, akinek a gyengénlátása idejében felismerve és kezelve kivédhető lett volna. Ennek a betegségnek a felismerése időhöz, korhoz kötött: a gyermekkorban kell felismerni, minél fiatalabb korban. Ez az adat egyben azt is jelenti, hogy Budapesten 20 ezer olyan ember van,

aki a megfelelő pályára sem kerülhetett, mivel számos olyan szakma van, ahová a kétszemes látás nélkülözhetetlen. Hasonlóképpen, a színlátás korai vizsgálatára is hangsúlyt kellene fektetni, mert meggyőződésem, hogy a 13 éves korban kötelezően végzett vizsgálatok sokszor már csak pályakorrekciókat eredményeznek. Azonban, ha a pályaalakmassági szempontok szűrővizsgálata fiatal gyermekkorban, az óvodákban történne, akkor biztos vagyok benne, hogy a gyermekek pályorientációját megfelelőképpen lehetne segíteni.

A magunk részéről a gyermekszemészet és a diabétesz-gondozás téren vannak még feladataink, amelynek a gyakorlati kivitelezése azért nem lesz könnyű, mert a főváros elvesztette „uralmát” a fővárosi egészségügyi ellátás felett. A kerületek hatáskörébe kerültek bizonyos alapellátó, illetve járóbeteg szakellátó feladatok, ugyanakkor a kórházak a Fővárosi Önkormányzat tulajdonában vannak. Ez azt jelenti, hogy a két rendszer között a működést koordinálni kell. Ebben a koordinálásban egy új intézmény közvetítését kell kérnünk: ez pedig az Állami Népegészségi és Tisztiorvosi Szolgálat, amely szemészeti szempontból ugyancsak megújulás előtt áll. Információim szerint Budapest tisztifőorvosnője új szemészszakfelügyelő főorvost keres, s heteken belül várható a kinevezés. Az 1994. év elején várható olyan új fővárosi szemészeti koncepció, amely az előbb elmondottak érvényesülését biztosíthatja. ● ● ●

Vak szerző műve Dénes Géza humorából

19

Az őr megállítja a játékkaszinóba befelé igyekvő férfit.

– Elnézést uram, de nyakkendő nélkül nem szabad bemenni.

– De kérem, nézze azt az embert, azon sem zakó, de még ing sincs.

– Igen, de az az illető nem jön, hanem már megy.

*

– Rémes, mennyire meghíztál a nyáron.

– Tudod, az orvos azt mondta, hogy csak minden étkezés után szívhatok el egy cigarettát. Azóta naponta negyvenszer eszem.

*

– Megírtam az iskola igazgatójának, hogy rá sem tudok nézni, annyira utálok önző, fölényes és hiú viselkedése miatt.

– Megörültél? Na neked most már véged van...

– Tévedsz. Nem dobtam be a postaládába a levelet.

*

A férj és a feleség a tévé előtt ülnek. A feleség egy idő múlva rászól a férjére.

— Béla, holnap fárasztó szülői értekezletre megyek. Legyél szíves ne horkolj, mert nem tudok így aludni.

*

– Fiacskám, meg tudod mondani, mi az az őserdő?

– Az őserdő olyan erdő, ahova emberi kéz még nem tette be a lábát.

*

– Angol módon fogom megünnepel-

ni a születésnapomat. Annyi gyertyát gyűjtök, ahány éves vagyok – mondja az egyik nyugdíjas tanárnéni. Kolléganője ijedten mondja:

– Légy észnél, hiszen felgyújtod a házat.

*

Egy kisdíák otthon a számtanfűzet fölé hajolva, golyóstollát rágja.

– Valami bajod van? – kérdi az apja.

– Nincs semmi bajom apu, csak a közös nevezőt keresem.

– Jóságos ég, – csodálkozik el az apuka – ötven esztendővel ezelőtt is azt kerestük. Hallatlan, hogy azóta sem találták meg.

*

– Hát te a strandon vagy munkaidőben?

– Hivatalos ügyben vagyok itt.

– Miféle ügyben?

– Új magyar- és irodalomtanárnőt keresek.

*

Az apa dorgálja a fiát:

– Azt ígértem, hogy ha jó lesz a bizonyítványod, veszek neked egy kérekpárt. Most meg csupa rossz jeggyel jössz haza. Mondd, mit csináltál egész évben?

– Tanultam biciklizni papa.

*

— A feleségem kockázatosan vezetett, de sikerült leszoktatnom róla.

– Hogyan?

– Közöltem vele, hogyha balesetet okoz, a rendőrségi hírekben a neve mellett az életkorát is közölni fogják.

Sajtófigyelő

(Az írás Rácz Zoltán sorstársunkról az aszódi önkormányzat lapjában jelent meg)

Amerikából jöttem...

Dr. Rácz Zoltán New York-i kiállítása

- *Milyen úton sikerült kijutnia New Yorkba?*

- Egy nemzetközi pályázati kiírást céloztam meg, amely a Sanszban látott napvilágot. Sikerült. A Sohóban kiállítani!? Nem vagyok meggyőződve, hogy ez az igazi mennybemenetel.

- *Kik segítették kiállítását?*

- A Művelődésügyi Minisztérium államtitkára, dr. Fekete György biztosította számunkra a két repülőjegyet; a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériuma a kiállítás lebonyolításában segédkezett, valamint az utólagos költségeket rendezi. Az Aszódért Alapítvány az általam készített, zsüriezett, 120 000 Ft-ra értékelt falikutat, a köztünk történt megegyezés alapján 60 000 Ft-ért megvásárolta. Szarka Attila, a Fiúintézet igaz-

gatója biztosította a kiutazást előkészítő információcserékhez a faxot.

- *Milyen jelentősebb állomásai vannak művészi pályafutásának?*

- 1987-ben készült el az első térplasztikám. 1989-ben pályázat útján személyesen is részt vettem Párizsban egy kiállításon. 1991-ben már meg is hívtak a francia fővárosba, ahol harmadik helyezést értem el a Nemzetközi Design Fesztiválon. Sajnos, későn tudtam meg, így a díjátadáson nem lehettem jelen, pedig a helyezettnek a francia oktatási miniszter asszony gratulált. 1992-ben az Art 92 nemzetközi pályázatán különdíjat kaptam. Emellett 1990-ben megjelent a Felkelő nap árnyékában című verseskötetem, melynek borítóját a lányom tervezte.

- *Hol és milyen formában került lebonyolításra a New York-i kiállítás?*

- A kiállítás a Sohóban, az egykori raktárnegyedben, a harmincas évektől folyamatosan galériákká, művészlakásokká, bohémtanyákká átváltoztatott, a világ talán legjelentősebb művészi központjában volt. Mivel a térplasztikák kiszállítása igen költséges művelet, s a fedezetet a rendelkezésemre álló rövid idő alatt nem sikerült előteremteni, így 31 nagyméretű fénykép mutatta be műveimet a Kelet-Európa jelentősebb alkotóművészei című kiállításon. Az anyag az-

óta már átkerült a magyar konzulátusra, azután a Long Island-en levő Teaházban lesz megtekinthető egy évig. Remélem, legközelebb már az eredeti munkáimmal képviseltem magam!

- Milyenek a tapasztalatai, mi fér bele a kint töltött egy hétbe?

- A konzulátuson laktunk, nem messze a Word Trade Centertől. Jártunk a Broadway-en, láttuk az ENSZ palotát, láttuk a betonrengeteg csodáit, az égbe nyúló vörsmárvány épületeket, a Rockefeller Center előtti korcsolyapályát, láttuk este ezüst fényben fürdeni az épületet, jártunk futballpálya nagyságú belső térrel rendelkező épületekben, ahol szökőkutak, víz-esések, délikertek buja növényzete varázsolja a belépőt a télből a nyárba.

- Sokat tanultam. Nagyon tudnak bánni a vízzel. A szökőkutak, vízesések megoldásai csodálatra méltóak. Szerencsénk volt látni a karácsonyra készülő város megannyi színes égővel díszített fáit, üzleteit. De láttuk az árnyoldalát is, a papírdobozokon alvó embereket, hallottuk a harlemi lövöldözés sajtóvisszhangját, megéreztek, a közbiztonság kezd kicsúszni az illetékesek kezei közül. Szerencsénkre pont kintléntünk idején tartotta a Magyarok Világszövetsége nyugati szekciója soros ülését, melyen Csoóri Sándor az MV történetéről, céljairól, a szövetségben rejlő lehetőségekről tartott előadást. A találkozásoknak köszönhetően a Püski Kiadó kiadja verseskötetemet

New York-ban, úgyszintén verseket kért tőlem a Kálmán Rádió szerkesztősége is. Feladatomban elég, csak dolgozni kell.

- Milyen benyomásai voltak a kint élő magyarokról?

- Nagyon jók a tapasztalataim. Meglepően friss információkkal rendelkeznek a hazai eseményekről. Magyarországgal állandó a kapcsolatuk. Szinte hihetetlen, hogy a kőkemény Amerikában – hol döntően központi szerepet játszik a pénz – vannak emberek, akik rengeteg munkát fektetnek a magyar kultúra ápolásába. Igen nagy érdemük, hogy a harmadik, negyedik generáció tagjai is beszélnek nyelvünket. Fontos helyet tölt be az egyház is a kint élő közösség kohéziójában.

- Milyen lehetőségeket lát a jövőben?

- Szándékomban áll egy várost találni, amely részt venne a „Híd az óceán két partja közt” címűnek is nevezhető programban, ahol hazai és amerikai magyar, illetve amerikai művészek közt alakulhatna ki kapcsolat, az illető városban levő vagy létesülő galériákhoz kötődve. Lehetőségeim vannak, minden a városok fogadókészségén és fogadóképességén múlik. Minél kevesebb láb kell, ami elgáncsolhatja, és minél több kéz, mely segíti ezen lehetőséget. Ha nem lépünk, lemaradunk! Amennyiben Aszódban van ambíció – meg kell valósítani! Nem nyugodhatunk bele hátrányos helyzetünkbe! ● ● ●

Lak István

100 éve halt meg Kossuth Lajos

Az eltelt időszak politikai változásai szerint ítélték meg őt. Népünk azonban mindig a haza kiváló vezetőjét tisztelte személyében. Változatos, küzdelmes életútja csaknem átívelte a múlt századot. Írásom nem tudományos értékelést, hanem egy portrét kíván átnyújtani a kedves olvasónak Kossuth Lajosról ezen a megfáradt és felejtő századvégen.

A Kossuth család Turóc vármegyéből származik, a nemesi família Kossuth nevű községben élt évszázadokon át. Kossuth Lajos apja, Kossuth László ügyvéd, birtoktalan köznemes volt. Édesanyja Weber Karolina polgári családból származott. A házaspárnak öt gyermeke született, az elsőszülött Lajos, akinek négy húga volt, közülük a legismertebb Kossuth Zsuzsanna.

Kossuth Lajos 1802. szeptember 19-én született a Zemplén megyei Monok községben. A vallásos szülők nagy szeretettel, nem kis áldozattal nevelték gyermekeiket. A család később átköltözött Sátorajújhelyre, az akkori megye székhelyére. Lajos itt végezte az elemi iskolát, és a középiskoláit is (a piaristáknál), illetve Eperjesen. A gimnáziumban német és francia nyelvet tanult. A sárospataki főiskolán volt joghallgató. A jogi gyakorlat befejezése után Pesten tett ügyvédi vizsgát 1823-ban. Ezután visszament Sátorajújhelyre. A megye székhelyen különböző intézményekben dolgozott. Felfigyeltek a tehetséges, jó megjelenésű, középtermetű, igen jó szónoki

képességgel megáldott fiatal emberre. Az 1831. évi felvidéki kolerajárványt követő parasztlázadás leverése után, a megye urai túlzottnak tartották Kossuthnak a parasztság iránti rokonszenvét.

1832. őszén érkezett Kossuth Lajos Pozsonyba az országgyűlésre, a távolmaradó főrendi urak követeként. A haladó nézeteket valló és a vele szimpatizálókkal indította el az Országgyűlési Tudósítások című kézzel írott lapját. Ez a 344 példányban közreadott tudósítás nem maradt hatástalan. 1836-ban Pestre jött. Itt a megye megbízásából készítette a Törvényhatósági Tudósítások című írását, e lapja szintén kézzel írással készült. (Egyébként Kossuthnak igen szép kézírása volt). Közben szülei és két húga Pestre költöztek.

Kossuth Lajost 1837-ben letartóztatták és bebörtönözték. A tudósítások engedély nélküli terjesztésével és az uralkodó iránti hűtlenséggel vádolták. A rabságban sokat olvasott és megtanult angolul. 1840-ben amnesztiával szabadult. Apja még egy évvel korábban meghalt, Dabason temették el. Kossuth Lajos 1841-ben kötött házasságot Meszlény Terézzel, akinek a bátyja Rudolf, Kossuth Zsuzsanna férje volt.

1841. január 2-án jelent meg Kossuth Lajos szerkesztésében, a Pesti Hírlap. Ez az újság volt az első olyan politikai lap hazánkban, amely körül nagy olvasótábor alakult ki. Kossuth vezércikkeiben fellépett a feudális ki-

váltságok ellen: követelte a polgári szabadság jogokat és az alkotmányos függetlenséget. A nemzetiségek követeléseit azonban nem vette figyelembe. E kérdésben is összeütközésbe került a nálánál türelmesebb nemzeti-ségi politikát hirdető Széchenyi Istvánnal. Egyébként Kossuth, Széchenyi Istvánt a legnagyobb magyarnak nevezte, mert az eltelt két évtizedben ő tett a legtöbbet hazánkért. Széchenyi a Kelet népe című röpiratában figyelmeztette Kossuthot, hogy az országot anarchiába hajszolja, melyet a hatalom önkényuralommal fog majd megállítani. Kossuth: Felelet című röpiratában szerényen, de visszautasította Széchenyi támadását. A Pesti Hírlap Kossuthnak nemcsak politikai karrierjét alapozta meg, hanem anyagi helyzetét is. 1844. nyarán azonban megvált a laptól és a Védegylet igazgatója lett. Ezt az együletet a magyar ipar termékeinek védelmére hozták létre.

Kossuth családjával együtt 1843-tól három éven át Tinnyén lakott, majd 1846-tól ismét Pestre költöztek. Az 1847-es Pozsonyi Országgyűlésen Pest megye követévé választották. Ezen az országgyűlésen az ellenzék vezéréként lépett fel. 1848. március 3-án az ellenzék programjának sürgős törvénybe iktatását követelte. Mégis kicsit meghökkentették a március 15-ei pesti forradalom eseményei, de később viszont nem nélkülözhetette a radikális ifjúság támogatását sem. Az események hatására megalakult az első magyar független, felelős kormány Batthyány Lajos vezetésével, amelynek Kossuth lett a pénzügyminisztere. Az új kormány Pestre költözött. Sorra születtek meg az új rendeletek, törvények, köztük a legfontosabbak: a

jobbágyrendszer felszámolása, a közteherviselés bevezetése, az úriszék megszüntetése. Ezek megvetették hazánkban a polgári demokratikus rendszer alapjait. Kossuth az új kormányban a legnehezebb tárcát kapta, hiszen a pénztár csaknem teljesen üres volt. A sok munka, gond megviselte egészségét, betegeskedett. Közben a külső és belső ellenség nyílt fellépése szükségessé tette új intézkedések bevezetését a haza védelmére. Ilyen körülmények között beszélt Kossuth az országgyűlésen július 11-én. Iskolai tanulmányainkból ez a beszéde bizonyára ismert előttünk: *„Middőn a szószékre lépek, hogy önöket felhívjam, mentsek meg a hazát! E percnek irtózatossága, szorítva hat keblembre. A haza veszélyben van! Ünnepelesen kérem a tisztel képviselőházat, addja meg a 200.000 főnyi katonát, s az erre szükséges 42 millió forint hitelt. Önök álltak mint egyetlen férfiú, és én leborulok a nemzet nagysága előtt. És csak azt mondom: annyi energiát a kivitelbe, mint amennyi hazafiságot tapasztaltam a megajánlásban, s Magyarországot a poklok kapui sem fogják megdönteni.”*

Kossuth szeptember 6-án elrendelte az első, magyar bankjegy (Kossuthbankó) kibocsátását a nemzet védelmi szükségleteinek fedezésére. A nehéz helyzetben, a Batthyány-kormány lemondása után a végrehajtó hatalom gyakorlása az OHB-ra (Országos Honvédelmi Bizottmány) szállt. Ennek elnökévé Kossuth Lajost választották meg, akire a szabadságharc további menetében óriási feladatok vártak: a hadsereg szervezése, küzdelem a sza-

24

badságharc ellen fellépő erők ellen. Szeptember végén sikeres toborzó körúton szólította fel az Alföld népét

a haza védelmére. Közben szeptember 29-én a szerveződő fiatal honvédsereg Pákozdnál győzött a betolakodó Jelasits vezette csapatok ellen. A honvédsereg azonban a kedvező helyzet, a vezetés egységének hiányában nem tudta kihasználni. Év végén az osztrák seregek már elfoglalták fővárosunkat is. Ezután a kormány és a Kossuth család is Debrecenbe távozott. Kossuth 1849. január 7-én érkezett Debrecenbe. Megérkezésekor az

őrkapu vezetője beírta a könyvbe számát és azt, hogy „Kossuth, a magyarok Mózesé”.

A nehéz helyzetben Kossuthnak a saját reménytelenségének állapotában kellett reménységet ébreszteni a haza lakóiban. Fő feladata volt a honvédelem szervezése. A képviselőházban az egyensúlyozó szerepét is be kellett töltenie, a radikálisok és a jobboldali követek között. Görgey Artúrral is, akinek akkor már jelentős szerepe volt a hadsereg irányításában, sok vitája támadt, őt azonban katonai tudása, tapasztalatai miatt nem lehetett félreállítani.

(Folytatjuk)

Bartha Zsuzsanna

Debrecenben jártunk

Szerkesztőségünk nevében jómagam és Lak István, a lap munkatársa a Hajdú-Bihar megyei szervezet keretében működő klub meghívásának tettünk eleget. 1993. január 10-én, hétfőn érkezünk Debrecenbe.

Rózsa Dezső, a klub vezetője várt bennünket a pályaudvaron. Megérkezésünkkel szeretettel fogadtak mind a klub tagjai, mind a megyei szervezet adminisztrátora. Nagy örömeinkre szolgált az is, hogy a debreceni rádió munkatársnője interjút készített velünk, melynek során beszéltünk a Vakkok Világa jellegéről, célkitűzéseiről.

A klub tagjai minden hónap második hétfőjén találkoznak. Színes és érdekes programokkal várja a sorstársakat Rózsa Dezső, aki elmondta, hogy immáron több mint egy évtizede vezetője ennek a klubnak.

Kötetlen és baráti légkörben társalogtunk egyrészt a lap gondjairól, másrészt pedig örömmel hallgattuk meg a kedves olvasók észrevételeit, javaslatait.

Elhangzott olyan vélemény, hogy több számítástechnikával kapcsolatos cikket szívesen vennének. Azután szóba került az is, hogy a hölgyek az étel- és sütemény recepteknek nagy hasznát vennék.

Az egyik férfiú pedig javasolta, hogy pl. a barkácsolással kapcsolatban is lehetne közölni jótanácsokat a látásérült olvasóknak.

Az ötletek megfontolandók, s igyekszünk őket figyelembe venni a további munkában.

A megjelenteket egy kicsit sikerült beavatni az újság szerkesztés kulisszatitkaiba. A kellemesen eltöltött idő gyorsan elrepült, s mi feltétlenül azzal az érzéssel jöttünk el, hogy az ilyen és hasonló találkozókra szükség van. Terveink szerint tavasszal újabb megyei szervezethez látogatunk el. ●

Bartha Zsuzsanna

Egy évforduló margójára

A Batthyány Társaság emlékülésre invitált dr. Batthyány-Strattmann László herceg halálának 63. évfordulója alkalmából.

Arról, hogy ki is volt ez az ember, lapunk 1990. novemberi számában részletesen olvashattak dr. Domonkos János cikkében. Engedjék meg, hogy röviden emlékezzem Önöket.

Dr. Batthyány-Strattmann László herceg (1870–1931), mint a „szegények orvosa”, gazdagsága ellenére a beteg emberek gyógyításának szentelte életét. Bécsben szerezte orvosi diplomáját, majd Köpcsényben, később Körmenden alapított, az akkori időkben modernnek számító kórházat.

Szemműtétek ezreit végezte el, s nemcsak ingyen gyógyította betegeit, de nem egy esetben még pénzsegéllyel is támogatta őket. Művelt, színes egyéniség volt.

Sírhelyét Németújváron ma is sokan felkeresik, hogy leróják kegyeletüket emléke előtt.

Az emlékünnepséget az ötödik születésnapját ünneplő Batthyányi Társaság tartotta. Főtitkára, dr. Domonkos János mondott ünnepi beszédet a Budai

Várban, a Dísz téren, ahol 1994. január 22-én, dr. Batthyány-Strattmann László halálának 63. évfordulója alkalmából megkoszorúzták emléktábláját.

Ezt követően a Korona Cukrászdában orvosok, történészek, politikusok és a magyar szellemi élet jelesei részvételével köszöntötték a születésnapját ünneplő társaságot. Elnöke, Vermes Péter filmrendező elmondta, hogy a Batthyány Társaság a teljes Batthyány család örökségének gondozását vállalta fel. Szólt az öt év munkájának eredményeiről, az idei év terveiről.

Említést érdemel még az is, hogy a társaság megalapította azt az emlékgyűrűt, amely dr. Batthyány-Strattmann László herceg emlékét őrzi, s amelyet minden évben olyan személynek ítélnék oda, aki az emberiség sorsának javításán fáradozik.

Örömömmre szolgált, hogy jelen lehettem ezen az emlékülésen, ahol méltóképpen emlékeztek meg egy olyan emberről, aki – talán – a világ egyik legszebb hivatását választotta élete értelmének. ● ● ●

A beszélő Hal

Elovasva az 1994 januári VV 1. mellékletében lévő számítógépes eszközök felhasználásának perspektívája című cikket, úgy érzem néhány gondolatot és tényt meg kell osztanom az érdeklődőkkel, remélem hasznos lesz.

Bevezetésként egy kis történelem. Nem a „PC voice” (Szűcs féle) beszélő rendszer volt az első fejlesztés, amely IBM PC-n és clone-okon futott, hanem a Multivox. Azt megelőzően 2 évig használtam. Ennek van egy graphovox nevű szövegszerkesztője és az már tudott olyanokat, hogy betűt, szót, mondatot, paragrafust olvas előre s hátra a szövegben. Persze nem ez a lényeg, hanem, hogy nem csak a brailab PC az egyetlen „komplett rendszer”, amely magyarul beszél (szerintem ilyen nincs is), hanem mint már lehetett hallani róla a MTV budapesti híradó és a rádió szonda című műsorában, fejlesztés alatt van egy komplex vakok számára kialakított számítógépes környezet, munkahely teremtő célzattal.

Ennek a projektnek egy fontos része, hogy miként tud kommunikálni egy vak ember interaktívan a számítógéppel beszéd útján. Pontosabban – a gépnek azt kell mondania, lehetőleg online-ban amit a használója hallani akar, s minél gyorsabban a lényegét megtudni. Másrészt a beszéd felismerés, azaz amikor a felhasználó beszél a géphez (parancsokat osztogat) és a kiejtett szava-

kat a computer feldolgozza, majd végrehajtja azt amennyiben kiértelmezhető. (Erről egy külön fejezetet érdemes írni).

Ismét „beszél” a Fonetikai Laboratórium! Többször volt már alkalmunk találkozni az MTA Nyelvtudományi Intézetének Fonetikai Laboratóriuma és a Budapesti Műszaki Egyetem Távokzlési és Telematikai Tanszéke által közösen kidolgozott Multivox rendszerrel, amely idegen nyelvei mellett magyarul is beszélget.

Fejlesztői nem tétlenkednek: mint Olasz Gábortól megtudtam, hallható lesz a rendszer megújult minőségű hangja is, amelynek kidolgozásához a szintetikuson túl az emberi beszédet is fölhasználták. Elkészült továbbá a Multivox-Mac, vagyis a Macintosh-változat, különös tekintettel arra, hogy az iskolákban sok helyütt Apple-gépek működnek. Tudomásul kell venni az idők szavát: küszöbön a multimédia. A Multivox-SB szoftver-változat által a Sound Blaster kártyával, esetleg ilyen emulációval felszerelt gépek, PC-k és munkaállomások is megszólalhatnak magyarul, ez pedig kétségkívül új utat nyit a számítógéppel való kommunikációban.

No, de nézzük részletesebben és a lényegét. Előzetesen fontos elmondani, hogy az alább leírt eredmények az 1993 évvégi állapotokat tükrözik.

Várhatóan ez év nyarán kerül forgalomba egy új számítástechnikai segédeszköz együttes. Jónéhány

éve már hogy kifejlesztették és sikerrel használják sok területen a mikrovox beszélő rendszert. IBM asztali PC-hez vagy notesz géphez csatolva kitűnően beszél németül, olaszul, spanyolul és magyarul is. Az alkalmazást látássérült emberek számára igazából az hátráltatta, hogy nem elsősorban az ő számukra lett létrehozva segédeszközként. Ez a helyzet manapság megváltozott. Házasságot kötött a multivox beszélő rendszer 3 szoftverrel, melynek eredményeként egy meglehetősen széles felhasználási terület nyílik meg gyengénlátók és vakok számára. A továbbiakban ezek tesztelési eredményeinek néhány lényeges vonását mondom el.

A multivoxról mindenekelőtt el kell mondani, hogy ő volt a hőskorban a commodore 64 és 128-hoz kapcsolható első, igen jó minőségű beszéd szintetizátor, amely magyarul és esperantóul is tudott. A jelenlegi az IBM PC és klón-gépekbe dugaszolható (printer portra) dobozka, amely 12 volt egyenfeszültséget kíván egy reduktorról. Installálása nem igényel különösebb szakértelmet, mindössze egy „batch” fájl elindítását. Ezután ízlés szerint állítható a config és a profile állomány. A memóriát mint erőforrást kissé megterheli a majdnem 300 kilós rezidens állományai-val, úgyhogy 1 MB-os memóriával bíró gépen eléggé szűkös a helyzet. Természetesen a felső UMB memóriába feltölthető, persze ha van ilyen.

A „Hal” system

Ez a szoftver többnyelvű felhasználásra íródott, ez által a magyarra is jól alkalmazható. Szövegszerkesztőkkel

kitűnően együttműködik. Paraméterei széles körben állíthatóak: beszéd sebesség; hangmagasság; szavankénti vagy karakterenkénti kimondás; a köztük lévő szünet hosszának meghatározása; teljes képernyő ill. olvasási ablakok méretének definiálása; 9 alapszín, előtér, háttérszín, inverz, aláhúzott, fényes szöveg kimondatása és mindezek kombinálása ill. megszorítása is lehetséges, ablakokra behatárolva is, (pl. menüknél). Az írásjelek kimondathatóak, ill. nem, ezektől függően egész mondat is olvasható, ha pl. két mondatvégi pont között állok valahol, ott az aktuális mondat felolvasható. Egy átfutó olvasás opció létezik, mely nem a teljes szöveget olvassa, hanem csak néhány szót az oldalról, mintegy tartalomra vonatkozó felolvasás. A jegyzetelés lehetősége is elég fontos, ha pl. bentvagyunk egy alkalmazásban és hirtelen valamit fel kell jegyezni, erre is van mód, amit majd később be is szerkeszthetünk. Hasonlóan igen fontos a bárhonnán hívható kalkulátor, amely lényegében csak az alapműveleteket tudja, emiatt elég szegényes, de az eredmény beszerkeszthető.

Fontos megjegyezni, hogy a Hal a beszédre vonatkozó beállításait egy ASCII text fájlban tartalmazza, és a fájlt átszerkesztve, akkor onlájnbán is és offlájnbán is az én beállításaim szerint beszél! Azaz, ha nem kedvelem pl. a „bekszles” vagy a „függőlegesvonal” elhangzását átírhatom magyarra rövidebb, vagy hosszabb formára.

Kitűnően be lehet állítani a Norton Commanderhez, úgy, hogy onlájnbán ahogy lefel gyalogolok a me-

nüben, mindig a kijelölt megváltozott színű fájlneveket mondja, amely éppen aktivizálható. Ugyanez igaz a Frame Work használatakor is.

Egerészni is lehet vele, pl. a Word szerkesztővel használva, toligálva az egeret, ill. a rajta lévő Enter gombot használva mondja a megjelenő menüt ráklikkelve. A szövegben mozogva nem, vagy nem azt mondja ahol az egér jele van, de ez is tanítható, s el lehet szórakozni vele...

A „Vocal eyes”

A Vocal Eyes leírásából kitűnik hogy adaptálható különböző alkalmazásokra, mint pl. WP 5.1, LOTUS123, ami meglehetősen hasznos dolog, mivelhogy táblázat kezelő használatára egyik eddigi beszélő rendszer sincs felkészítve. Továbbá más, nálunk nem ismert alkalmazások, ill. animációk működnek vele együtt. A kalkulátorral és a jegyzetkönyvvel kiegészítve jól, kitűnően használható együttes vakügyi felhasználásoknál. Ez a szoftver jelenleg az angol, amerikai nyelvterületen a legelterjedtebb a világon.

Screen reader

Van egy hardver vonzata: egy 16 billentyűs braille keyboard tartozik hozzá, s lényegileg nem kell használni a PC billentyűzetét amikor leolvassuk a képernyőt.

A továbbiakban csak a (Brailab PC): Br. és a (Multivox + Hal screen

reader): Hal megmérettetése következik.

A beszéd minőségéről, érthetőségéről nem írok részletesen, a fejlesztés alatt álló MV várhatóan legalább olyan jó lesz, mint a Br., amely jelenleg jobb, érthetőbb, kissé vontatott ugyan.

A Brailab alkalmazhatósága korlátozottabb, nem egy (minden egyes) alkalmazáshoz kell neki megfelelő beszélő szoftvert létrehozni (pl. NE, Micro Star, CDROM olvasóhoz, hanem egy beszélő rendszert kell úgy megalkotni, hogy bármelyik felhasználói programhoz annak igényeitől függően beállítható legyen. Remélem ez nem túl szubjektív vélemény.

Kezelhetőség: A Br-nál olvasó módba (offline) átlépni az INS és a DEL egyszerre történő lenyomásával lehet. Ez a lehetőség a keyboard használat szempontjából nagyon kellemes, ezen bill-kombinációt kevés alkalmazás használja. A Hal-nál az Alt + J betűvel érhető el ugyanez, s néhány alkalmazói program már az Alt lenyomására reagál pl. Word 5.5. Ez az összeférhetetlenség elkerülhető úgy, hogy a Word használja a bal oldali gombot, míg a Hal-nak szóló parancsot a jobb oldali Alt-gommbal lehet kiadni.

Vannak alkalmazások, melyek nem engedik meg az INS és DEL egyszerre történő lenyomását, azaz nem lehet átmenni olvasó módba. Ezek gyakorlatilag használhatatlanok, ily módon a vakok számára, pl: Kartotek; Telix... Ezen alkalmazások a Hal-lal kellemesen használhatóak, olvasó módba sem kell átmenni, a nyilak

mozgására a megfelelő menüsor hangzik el és kényelmesen lehet kiválasztani, s pozícionálni.

Összességében elmondható, hogy kezelhetőségileg a Br. annyiban jobb - hogy egy kézzel is könnyen lehet kezelni - (persze kevesebbet tud).

Billentyűzet használat: Némi összeférhetetlenség van a Br. és a ROM-BIOS között, a 386-os és 486-os CPU-t tartalmazó alaplapon.

Ennek megnyilvánulási módja az, hogy nem működik együtt a számítógép a Br.-ral. A jobbik eset az, amikor 3 funkcióbillentyű (Caps-Lock, Scroll-Lock, Num-Lock) használatakor minden második nyomásra vált, s pittyeg hozzá. A Hal-nál nincs ilyen összeférhetetlenség.

Billentyű echo: A Br.-nál megszakításos üzemmód van. A Hal-nál nem megszakításos is létezik.

A DOS Prompt-nál - ha a DOSKEY installálva van - a nyilak mozgására a Br. egy-egy szótöredéket mond. A Hal teljes sort mond. Funkcióbillentyűk használatakor mindkettő lényegileg egyformán működik.

Magyar nyelvű billentyűzet használata: A Br. tartalmaz magyar billentyűzet kiosztást, kellemesen változtatható magyarra offlájnbán is, tehát bármikor (nem tartalmaz viszont per jelet).

A DOS KEYB.COM billentyűzet definiáló lehetőségét használva, a Br.-nál továbbiakban nincs billentyűecho és offlájnbán sem lehet átváltani, ugyanaz igaz a Word magyar nyelvű billentyűzetére is; KEYB_CWI.COM. A Hal együttműködik beszélve is az említett bill-átdefiniáló használatokkal, (a Word key-def. felcseréli az ipszilon

Z-t). Kiadva a „keybc-wi” parancsot, a Br. nem azt echozza mint amit ír a képernyőre (ezt offlájnbán meg lehet tudni).

Helyigény a memóriában: a Br. 3.0 verziója 61 KB. A MV és Hal 5 db. rezidens részei 264 KB-ot foglalnak le a memóriából. Ez utóbbi kissé megterhelő és várhatóan még nőni fog.

On és Offline beszéd paraméterezése: a Br. egy fileban (rezidens) tárolja a kivételszótárt (input.kiv), amely a felhasználó által editálható, bővíthető ASCII text file. Ennek a fájl-nak a használatával megkülönböztethető a szavak leírt és elhangzott alakja, pl.: voice=vojsz kizárólag online módban! A Hal tartalmaz egy „prompt.hal” fájlt, ASCII text, melynek átszerkesztésével mindkét üzemmódban azt lehet hallani, amit a felhasználó hallani szeretne!

Kivétel szótár táblázat: a Br.-ban editálható text file, az „input.kiv” nagyon jó. A Halban nincs erre mód, a MV Tedit létezik ugyan, de a használata nagyon nehézkes.

Hotkey használata: a Brailabnak gyakorlatilag lényegesen kevesebb hotkey opciója van. A Halnál off- és onlájnbán is kiadható hotkey-k vannak: előző, aktuális, következő betű, szó, sor, paragrafus olvasása, ill. betűzés, olvasás a kurzorig (többnyire összeegyeztethető az alkalmazással). Nagyon hiányos, hogy a Br. nem tartalmaz a teljes képernyő felolvasására hotkey-t.

Szövegszerkesztés: Az alábbiakat a teljesség igénye nélkül kell hogy leírjam, hiszen rengeteg editor van

30

már a PC-s világban és csak néhány közismert szerkesztőn használtam mindkét beszélőt; pl: Ne, kedit, word5x, WP51, s a Frame Work editorán. A Br.; a nagybetűket 2,3-szor hangosabban mondja, a Hal nem változtat hangerőt, kimondja hogy „nagy”, és sípol hozzá. A Br. HOME, PGDN, PGUP gombra kimondja az aktuális sort, END-re a sor utolsó szavát, (ha nincs a végén írásjel). A Hal ez esetekben nem beszél, csak végrehajtódik a mozgatás. Backspace nyomására a Br. a maradék szót elmondja (kellemes), a Hal a törölt betűt mondja.

A DEL-re a Br. törli a karaktert és mondja a szó bal oldali maradékát és a kurzortól jobbra eső betűt (nagyon jó), a Hal csak a törölt karaktert mondja. A Br. INSERT nyomására mondja „inzerit be” vagy „inzerit ki”, a Hal nem beszél. ENTER-re a Br. nem, vagy az aktuális sort mondja (DOS promptnál állítható), a Hal-ban 17 opció közül lehet választani (paraméter menü). Jobbra balra nyilak mozgatásánál mindkettő a kurzor alá eső karaktert mondja.

A fel és le nyilakra a Br. (ha a sor első pozícióján áll) elmondja a sort, különben szót mond. A Hal-ban itt 19 opció áll rendelkezésre (paramétermenü, (kurzor bevitel). Itt tovább már nem részletezem, bár ezek eléggé fontos dolgok.

Beszéd sebesség: A Br.-ban a leggyorsabb sebesség meglehetősen lassú számomra. A Halban a legnagyobb beszédsebesség a Br.-hoz képest majdnem kétszerese, a gyakor-

lott füleket is lehet hegyezni. (bocs).

A hangmagasság mindkettőnél hasonló mértékben állítható. Az artikulációra a Br.-nál egy lehetőség van, ki és be lehet kapcsolni a DOS promptnál. A Multivox esetén több számmal paraméterezhető, de egyik sem az igazi. A MV női hangon is beszél.

A beszéd kikapcsolása; a Br-ban csak a DOS promptnál történő „release” beírása után hallgat el, s csak ugyanígy lehet újra megszólaltatni. A Halban bármilyen alkalmazásban két mód van erre; vagy az aktuális oldal felolvasását némíthatjuk el, vagy állandóra majd ugyanazzal a hotkey-el újra szóra bírható. Mindkét esetben nem csökken a memória helyfoglalása, amikor hallgat.

A Br. olvasó módba belépés után nem függeszti fel az alk-program futását, tehát ha nem áll a képernyő mozdulatlan, vagy ha mégis, de az alkalmazás dolgozik, (pl. írás - olvasás a lemezre, memória műveletek) ez esetben sem lehet elolvasni a képernyő tartalmát.

Pl. a Windows Smartdrv használatakor a késleltetett lemezre írás miatt várni kell, vagy ismételten ugyanazt a sorolvasást kell kérni. A Halnál nincs ilyen gond, de az alkalmazás futásának leállítása nem biztos, hogy mindig megtehető.

Olyan beállíthatósági lehetőség, hogy amikor közvetlen a video-RAM-ba történik a kiírás (nem BIOS 10H képernyőmegszakítással) ezt a BraiLab nem veszi észre, nem hallható. A Halban lehet statikus kiírást beállítani, (ablakra korlátozva is) és ez esetben ha változás történik a képernyőn az

elhangzik (pl. fordításkor, vagy BBS modem használatakor).

A Br-nál csak offlájnbán lehet hozzáférni a képernyő attribútumaihoz, a Halnál majdnem mindkét állapotban, ezalól néhány kivétel van, de a Br. azokra eleve nem képes. Pl. Nincs billentyű és képernyő karakter tanítási lehetőség. A színattribútumokat nem tudja elmondani, (előtér - háttérszín) csak a hexadecimális színkódját mondja el.

Olvasó ablakok: a Br-ban 2-vel több van, lényegileg nincs különbség a használhatóságukban. Talán csak annyi, hogy a Hal-ban van rá definiálható hotkey onlájnbán is.

Recognitával való használat AUGÉ: a fő és almenükön gyalogolva a kursorral a Hal mindig mondja az aktuális teljes sorokat, a Br. rááll, de nem mondja el a sort, (offlájnozni kell), ez a megállapítás jónéhány applikációra igaz. Folyamatos szkennelés esetén szükség van rá, hogy elhallgattassuk, a Halban ki lehet kapcsolni a beszédet (a gyorsabb feldolgozás miatt), a Br-nál nyomva kell tartani a Shiftet vagy CTRL-t, vagy ALT-ot hogy ne zavarjon.

A multivoxnak van egy nagyon kellemes beszédszolgáltatása: Sok szöveges állományban (pl. rekognitált anyagban is) vannak úgy írva a magyar ékezetes karakterek, hogy: é=e', á=a', ú=u', ö=o:, ü=u:, ũ=u", mindezek számomra is elviselhetetlenek. A MV képes arra, hogy ezeket a betűkapcsolatokat, ilyen sztringeket, ha talál a szövegben, azt megfelelően magyar ékezetes betűknek megfelelően ejti ki.

Az árakról: nem hivatalos tájékoz-

tatás!, tervezett összegek: A MV kb.: 20,000 Ft. egy olcsóbb kártyás változata kb: 7.500 Ft.; és egy lényegesen drágább változat, DSP kártyás, közel 100.000 Ft. A fejlesztéseket nem a felhasználó fogja megfizetni.

Ez utóbbi lényegileg tartalmaz egy kis számítógépet, DA - AD (digitális, analóg) átalakítót, ezzel CD minőségű hangot lehet feldolgozni, s a feldolgozást (emberi beszédet is) a rajta lévő jelfeldolgozó processzor végzi. Lényegileg tehermentesíti a központi CPU-t, megosztja az erőforrásokat. Ez abban mutatkozik meg egy józan felhasználó számára, hogy pl. mialatt a segédprocesszor beszél, ugyanazon idő alatt a recognita OCR folyamatban van. Másik pl. miközben döngicsélek a kábítógépnek, a segédproci megpróbálja „értelmezni” azt, ill. visszamondja megerősíti, hogy jól hallotta-e, és ha igen, akkor továbbmegy, mialatt lemezműveletek történhetnek.

Tény, hogy ez a projekt is a látássérült emberek boldogulását igyekszik elősegíteni, úgy mint ahogy tették azt a Br. létrehozói is, hisz a cél az, hogy egymás mellett és —ért!

Végezetül elmondanám még, hogy itt többnyire a hiányosságok voltak kihangsúlyozva egymással szemben, de dicsérő szavak nélkül tényként elkönyvelhető hogy Londonban a vakok szövetségében az „árueladás” szekciójában kb. 20 féle beszédszintetizátor vásárolható többszörös mennyiségű szoftverrel. Köztük van a brailab pc., a Hal és a MultiVox is, az 1993 júliusi világ-katalógusban. ● ● ●

Bűnügyi mazsolák

Kissé gyanús és furcsa vendége volt nemrégiben egy XIII. kerületi lakónak. Az illető hölgy ajtót nyitott a csengetésre, s ugyancsak elcsodálkozott, amikor az ott ácsorgó úr, aki két nő kíséretében érkezett, rendőrnyomozóként mutatkozott be. Még mielőtt igazolványt kérhetett volna tőlük, a látogatók már bent voltak a lakásban.

Két órát töltöttek hivatlanul a házban, s ez idő alatt Sz. Gábor, mint utóbb kiderült: álfelügyelő, előadta a megrökönyödött vendéglátónak, hogy hivatalos eljárásban tüsténkedik. Arra igyekezett rávenni, egyenlőre burkolt formában a vendéglátót, hogy vonja vissza a vele érkező D. Erika ellen tett feljelentését. A háziasszony ugyanis lopás miatt tett bejelentést az említett nő ellen. Mivel nemigen akarta tudomásul venni a finom rábeszélést, a látogató „na-

gyobb bajokat” helyezett kilátásba. Végül a férfi a következményekről is „kénytelen” volt részletes és alapos képet festeni. Nem tudni, hogy a rábeszélés, amely szerencsére csupán szóbeli maradt, végül milyen eredménnyel járt.

Annyi viszont bizonyos, hogy a látogatók ellen körözést adott ki a rendőrség...

*

G. Zsolt többet ivott a kelleténél, s nem tudta abbahagyni az italozást. Amikor barátjával kifelé indult a sörözőből, eszébe ötlött, hogy ott van a közelben az étterem, amelyben nap közben dolgozik. Nem volt ugyan nyitva, mert már régen elmúlt a záróra, de tudta hol van odabent az ital. Felmásztak a tetőre, s elkezdtek leszedni a palát, de nem fejezték be a munkát, hanem visszatértek a kocsmába. Onnan egy újabb betörésre hajlandó, tette kész társukkal érkeztek a tetthelyre. Az erősítés ugyancsak fürge volt: mire a két kezdeményező részeg társ felocsúdott, már be is mászott a nyíláson. A biztonsági őr azonban a riasztó által észlelte odabenn a mozgást, s elindult megnézni mi történik. A tolvaj azonban gyors volt, már ment is kifelé egy kis vaskazettával, amikor megérkezett az őr. Megkezdődött a hajsza, de a három ittas férfi kereket oldott. Később szétosztották a pénzt, néhány ezer forintot, de nem örülhettek neki sokáig, a rendőrség hamarosan elkapta őket. Az őr alapos szeméyleírást adott róluk...

*

Amikor hazaért a lakástulajdosnos és nyitotta az ajtót, úgy érezte,

valami furcsa történt. A szobában minden úgy volt, ahogyan hagyta, de az ablak, melyet indulás előtt becsukott, ki volt tárva. S akkor belehasított a felismerés: eltűnt a szoba közepéről a négymillió forintot érő 1650-ből származó elefántcsont berakásos, német alföldi asztal. A bútordarabot restaurálásra hozták fel azzal, hogy utána találjon rá vevőt is. Riasztotta a rendőrséget. A nyomozás során kiderült: az egyik lakó szemtanúja volt, amikor a ház elé három ismeretlen férfi érkezett egy nyugati kocsival. Odamentek az ablakhoz, belökték és bemásztak. Az asztallal együtt távoztak. A rendőrség azóta is nyomoz a tettesek után...

*

H. Jakabnak nem volt sok szerencséje, amikor betört egy XV. kerületi ABC-be. A göngyölegtaroló felfeszítése még csak ment neki valahogy, s odabent is sikeresen lefeszegette a lakatokat, hogy bejusson az irodába. De valószínűleg nagyobb zajt csaphatott, mint egy profi betörőhöz illik, mert még mielőtt kezébe vehette volna a pénzt, megkopogtatták a vállát, s kattant csuklóján a bilincs. Zsákmányolni

sem zsákmányolt semmit, viszont majd ki kell fizetnie a kárt, melyet a behatolással okozott: több mint 20.000 forintot...

*

Zsarolót buktatott le a rendőrség a minap a XXII. kerületben. K. F. budapesti lakost egy névtelen telefonáló megfenyegette, hogy amennyiben nem fizet ki 150.000 forintot, megbánja. A finomnak alig mondható figyelmeztetést újabb követte. A szorgalmas telefonáló a keményfejű adóst győzgette: ha nem adja át a követelt összeget, a családja testi épsége is veszélybe kerülhet. Még két ízben jelentkezett, egyre követelőbben és egyre durvább megtorlásokat helyezve kilátásba. A megfenyegetett azonban hidegvérűen végighallgatta, majd felvételeket készített a beszélgetésről, és bevitte a rendőrségre. Nyomozás indult, s hamarosan elkapták a zsarolót, aki K. F. egyik régi munkaadójának megbízásából ügyködött. (Egyébként harmincezer forintot fizetett a megbízó a fenyegetőnek). ● ● ●

K Ö Z L E M É N Y

Tájékoztatjuk mindazokat a kedves olvasóinkat, akik magyar nyelvű hangos bibliát kértek, hogy kérelmüket folyamatosan továbbítjuk az Egyesült Államokba. Tekintettel a kérel-

mezők nagy számára, türelmüket és megértésüket kérjük. Minden egyes kérelmet továbbítunk, s már eddig is sokan megkapták a hangos bibliát.

a szerkesztő

Városkalauz

1994. január 19-én a Kodolányi János Nyelvi Előkészítő Intézet diáklubjában találkoztak azok a mozgás-, látás-, illetve hallássérült fiatalok és segítők, akik az elmúlt év során részt vettek a Nyitott Városkalauz Akciócsoport által kezdeményezett, budapesti szinten a Motiváció Alapítvány által koordinált felmérési munkában a XI. kerület területén. Ezt a helyi munkát a Szentimrevárosi Egyesület Guriga munkacsoportja szervezi, mintegy félszáz, többségében XI. kerületi bevonásával.

Az elmúlt évben felmérték a XI. kerületben található kb. hatszáz közhasználatú épület felét és a forgalmasabb közutakat.

A felmérés célja – mint arról már hírt adtunk –, egy fogyatékos-szemponturnak városskalauz létrehozása, amely tartalmazza fővárosunk akadálymentes középületeinek listáját, útvonaljavaslatokat és más, a sérültek számára hasznos információkat.

A felmérőcsoportok vegyesek: a 3-4 fős egységekben a tolókoksis munkatárs együtt dolgozik látás-, hallás-, vagy segédeszközök nélkül közlekedő mozgássérült társával és egy-két segítőkkel.

Az említett összejöveteleken tapasztalataikról, közös élményeikről számoltak be a csoportok. Amint elmondták, jó érzés volt hasznosnak tudni a sorstársaikért végzett munkát. Volt, aki huszonevévesen életében elő-

ször érezhette fontosnak magát. Sokak magányossága oldódott. Némely csoport tagjai a felmérésen kívül is többször találkoztak és kialakult jó kapcsolataikat meg is kívánják őrizni. Többen beszámoltak arról, hogy munkájukat – megértve annak céljait – általában nyitottan, segítőkészen fogadták. Sokszáz intézmény vezetőjének a figyelmét hívták föl a bejárati lépcsők és a magas küszöbök bejutást lehetetlenné tevő, megnehezítő voltaira és egyéb problémákra.

Talán az is fontos – bár ez nem a találkozáson, hanem az egyik felmérési kiszállás alkalmával fogalmazódott meg –, hogy a sérültek képet kaphattak lakóhelyük környékéről, ill. jobban megismerhették azt.

Ez év márciusától a meglévő és az ezután alakuló felmérő csoportok folytatják munkájukat a XI. kerületben és másutt. A XI. kerületben lakókat ezúton is meghívjuk: legyenek munkatársaink! A XI. kerületi felmérésekre az alábbi címen lehet (pont)írásban (is) jelentkezni: SZIE Guriga mcs., Monostori Eszter, 1114 Bp. Szabolcska M. u. 18. Telefon: (szerda kivételével, 10-13 óráig) 132-9426.

Más kerületekben végzendő felmérésre a Motiváció Alapítvány várja a jelentkezőket: 1056 Budapest, Váci utca 68. ● ● ●

**Törődjünk többet
egészségünkkel!**

Kiss János: Szemed világa

„Úgy vigyázz rá mint a szemed vilá-
gára” – hallotta ezt a
mondatot Ön is és
mondják egymásnak
az emberek nap mint
nap, kifejezve ezzel,
hogy ez a másokra bí-
zott valami fontos.

Valóban, bármit hasonlítunk a szemhez,
rangot kap. Az ember szeme, a látás szer-
ve, minden ember számára a legfontosab-
bak egyike.

Milyen nagy mégis a szemészeti szak-
rendelők forgalma, s nem kevés azoknak a
száma, akik felelőtlenségük miatt kerül-
nek oda.

Ma már természetesnek tartják a szem-
betegségek gyógyítását, az operációkat, a
szemüveggel való látásjavítást. Pedig év-
század eltelt az első kísérletek óta a korsze-
rű szemészet fejlődéséig. Talán nem tud-
ják, hogy már az ókorban, Rómában mű-
ködtek szemész katonaorvosok, az első
szemüvegeket pedig már a XIII. század-
ban elkészítették.

Néhány aktuális probléma. A kötőhár-
tya gyulladás enyhébb formájánál csak
viszket a szem, kivörösödik, könnyezik.
Súlyosabb esetben az egész szemhéjat bé-
lelő kötőhártya bársonyossá, vastaggá, vö-
rössé válik. Ez előfordul olykor strandolás
után, a fürdővíz okozta fertőzéstől. Gyul-
ladást idézhet elő Ön is, ha például piszkos
kézzel nyúl a szeméhez, megdörzsöli. Je-
gyezze meg: a szem kényes jószág, nagyon

érzékeny a fertőzésekre!

Ha nem kezelik a gyul-
ladást, ennek maradandó
elváltozás lehet a követ-
kezménye, mert másod-
lagos hegesedések léphetnek fel. Vigyázat-
lanság következménye az a gyulladás, amely
az erős napfénytől vagy (még súlyosabb) a
hegesztőpisztoly fényétől keletkezik. Az
ilyen gyulladás rendszerint erős fájdalom-
mal is jár.

Vakító hóban kivédheti a kötőhártya-
gyulladást egy sötét napszemüveggel.

Gyakori problémát jelentenek a külön-
féle látáshibák is. Akinek iskoláskorában
felismerték látáscsökkenését és szemü-
veget kapott, az szerencsés, hiszen megol-
dott a problémája.

De jó néhány kamasz, sőt fiatal felnőtt is
van, akinél ez a hiba rejtve maradt. A szem
ugyanis – főleg fiatal korban – igen jól tud
alkalmazkodni a csökkent látáshoz, sőt
meg is lehet szokni. Így a panaszok nem a
látással kapcsolatosak, hanem például fej-
fájás, homloktáji fájás jelentkezik. Nem is
gondolnak látásgyengeségre.

Az ember mindkét szemét használja, s
ha nem egyforma jó, akkor elsősorban a
jobb látásút veszi igénybe. Így gyakran
észre sem veszi, hogy a másik szeme gyen-
gebb. (Könnyen kiderülhet a hiba: ha fel-
váltva eltakarja egyik és másik szemét,
kitűnik, egyformán lát-e mindkettővel).

Jegyezze meg tehát: ha olvasásnál hu-
nyorognia kell, erőlteti a szemét, gyakran
fáj a feje, fáradékony tanulás közben, szó-
lehet látáscsökkenésről, orvoshoz kell for-
dulni.

Fontos tanács a szülőknek: a gyermek-
kori kancsalság korai kezelése igen szép
eredményeket hozhat, elhanyagolása vi-
szont annál több kellemetlenséget, látási
zavarokat, a látás romlását. ● ● ●

35

KÖZLEMÉNY

A MGVYOSZ Rehabilitációs osztálya az 1994\95-ös tanévre is felvételt hirdet a Gyógymasszőrképző tanfolyamra. A tanfolyamon való részvételt felvételi vizsga előzi meg. A felvételi vizsga anyagát az általános iskolák VII–VIII. osztálya biológiai tananyagának az emberi szervezetre vonatkozó része, valamint az emberi szervezet felépítésével, működésével kapcsolatos bármilyen alapfokú kiadvány képezi.

A jelentkezés feltételei:

- Érettségi, vagy nyolc osztályos általános iskolai végzettség
- 18 és 30 év közötti életkor
- Körzeti vagy háziorvosi alkalmassági vizsgálat, különös tekintettel a szembetegség diagnózisára, valamint a gyakorlat során várható izületi megterhelésre.

A felvételi vizsga helyéről és idejéről minden jelentkezőt értesítünk. Tájékoztatásul közöljük, hogy a munkaügyi miniszter 7\1993 (XIII.30) MÜM rendelete (Magyar Közlöny 1993/191. szám 11524. oldal) értelmében az országos képzési jegyzékben a MGVYOSZ által indított gyógymasszőr tanfolyam is középiskolai végzettséghez kötött.

Ismét megtalálható a vizsgafeltételek között, az orvosi alkalmasság előzetes megállapítása. Erre azért volt szükség, mert a jelentkezők között többen bizonyultak erre a pályára alkalmatlannak a vizsgán, annak ellenére, hogy elméleti felkészültségük megfelelő volt.

Az orvosi vizsgálat megtörténtét a jelentkezési lap hátlapján kell igazolni.

A kitöltött jelentkezési lapokat 1994. április 20-ig szíveskedjenek megküldeni a MGVYOSZ Rehabilitációs osztályára

34 éves, csinosnak mondott, független vak nő keresi korban hozzáillő férfi ismeretségét.

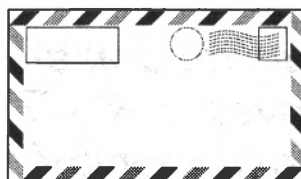
A sportot és a természetet, valamint a zenét és az irodalmat kedveli. A leveleket a szerkesztőségbe „Tűzliliom” jeligére kéri.

56 éves, fekete hajú, 75 kg súlyú özvegyasszony vagyok. Megismerkednék 58-65 év közötti, lehetőleg gyengénlátó, nem italozó férfival. Vidéken élő is számításba jöhet. A válaszokat „Rossz egyedül” jeligére a szerkesztőségbe kérem.

Elcserélném 39 négyzetméteres, egy szoba komfortos, telefonos, első emeleti erkélyes, önkormányzati lakásomat hasonló komfortfokozatú kisebbre. A leveleket „Komfort” jeligére a szerkesztőségbe kérem.

Művészeteket kedvelő, jólelkű, lehetőleg vallásos barátokat keresek levelezés céljából. A leveleket „Auróra” jeligére a szerkesztőségbe kérem.

30 éves, 175 cm/65 kg, leszázalékolt, mindenféle házimunkát elvégző fiatalember vagyok. Keresem 20-30 év közötti lányok ismeretségét. Síki-rásos leveleket várok, mivel én látok. Intézetben élő lányok is írhatnak. Kalandorok kíméljenek! A leveleket „Magányos szív” jeligére a szerkesztőségbe kérem.

Eladó egy jó állapotban lévő AKAI HX-A 301 W típusú kétkazettás magnó deck. Irányár: 10 ezer forint. Érdeklődni lehet munkaidőben a 117-77-65 vagy a 117-78-90, illetve a 118-6880-as telefonszámokon, Forgó Attilánál.

38

Eladó egy
6 KW-os
hőtárolós kályha,
(három éves),
tartalék alkatrészekkel.
Írányár: 20 ezer forint.
Cím: Barbai Zoltán,
8500 Pápa, Vásár u. 34.

Lakással rendelkező 53 éves vak nő olyan gyengénlátó férfit keres, aki megértő, jószívű és szeretetre vágyik. Zenét, kirándulást kedvelők jelentkezését várja „Sárga rózsa” jeligére a szerkesztőségbe.

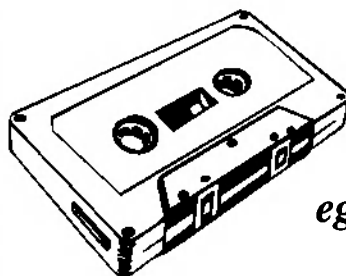

Elcserélném józsefvárosi telefonközpontkezelői munkahelyemet az 54-es busz vonalán lévő másikkra (a Boráros tér és a Hátár út környékén), négy vagy hat óra munkaidőben. Érdeklődni lehet a 210-1415-ös telefonszámon keddi és pénteki napokon 8-14 óra között.

Független, teljesen egyedülálló, megbízható, 165 cm magas, sovány testalkatú, látó lány vagyok. 30-35 év kor közötti, komoly gondolkodású, az Oroszlán jegyében született, hívő férfi személyében szabadidő partnert keresek.

A válaszokat „Őszinte szeretet” jeligére a szerkesztőségbe kérem.

Eladó egy Tesla gyártmányú orszós sztereó magnetofon, valamint egy Wejkmester 80 tangóharmonika. Érdeklődni lehet:
Forgony József 120-1964.

Vennék Commodore 64-es típusú számítógéphez memória bővítést, esetleg lemezegységet. Az árajánlatokat a következő címre kérem:
Herceg János,
2300 Ráckeve,
Kossuth u. 78.

Szerkesztőség munkatársai: Lak István és Pósa Árpád.

Telefon: 1210-440/114-es mellék. Az újság előfizethető a megyei szervezeteknél egész évre 120 Ft-ért a tárgyévét megelőző november 30-áig, félévre 60 Ft a tárgyév II. féléve előtti május 15-éig

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VAM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

PROXERV az Ön partnere !
Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
☎ Budapest, 1052 V. Fehérhajó u. 2. ☎ 1-374-255

Számítástechnikai tanácsadás, rendszerfejlesztés

TITKÁR iroda automatizálási rendszer

- ☎ Partner nyilvántartás és céginformáció
- ☎ Lekérdezések
- ☎ Levelezés hat nyelven, szövegszerkesztővel
- ☎ Ki- és bejövő iratok iktatása
- ☎ Határidő nyilvántartás, időpont egyeztetés
- ☎ Feljegyzések kezelése
- ☎ Közvetlen telefax küldés és fogadás

Oktatás

- ☎ Alapfokú számítástechnikai ismeretek
- ☎ PC számítógép kezelés
- ☎ WORD szövegszerkesztő

Műszaki szolgáltatások

- ☎ Számítógépek és hálózatok telepítése
- ☎ Számítástechnikai eszközök javítása
- ☎ Szervíz

Komplex kereskedelmi rendszer

Export és belkereskedelmi modul

- ☎ Ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☎ VÁM 91
- ☎ Ügyletkövetés
- ☎ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☎ Telefax kapcsolat

Import modul

- ☎ Megrendelések, ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☎ VÁM 91
- ☎ Ügylet követés
- ☎ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☎ Telefax kapcsolat

Főkönyvi és folyószámla rendszer

- ☎ Analitikus és főkönyvi nyilvántartás
- ☎ Széleskörű lekérdezési lehetőséggel
- ☎ Állományszintű kapcsolat a kereskedelmi rendszerekkel

Rendszereink egymással kapcsolhatók, modulonként is megvásárolhatók
Számítástechnikai segédanyag kereskedelem

